O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Куч—адолатда

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий газетаси

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган ☼ 2000 йил, 27 октябрь ☼ Жума кунлари чиқади № 39 (274) ☼ Сотувда эркин нархда

«Миллат бор экан, миллий давлат бор экан, унинг мустақиллиги ва эркинлигига, анъана ва урф-одатларига таҳдид соладиган, уни ўз таъсирига олиш, унинг устидан ҳукмронлик қилиш, унинг бойликларидан ўз манфаати йўлида фойдаланишга қаратилган интилиш ва ҳаракатлар доимий хавф сифатида сақланиб қолиши муқаррар.

Шу маънода, бундай хавф-хатарларга қарши асосий қурол сифатида юртимизда яшаётган ҳар бир инсон, аввало, униб-ўсиб келаётган янги авлоднинг ҳар томонлама баркамол, иродаси бақувват, иймони бутун бўлиб вояга етиши учун кенг жамоатчилик ва аҳолимиз ўртасида маънавий-маърифий фаолиятимизни юксак даражага кўтаришнинг аҳамияти беқиёсдир».

Ислом КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

2000 йил 25 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисни комиссия раиси Нажмиддин Комилов олиб борди.

Мажлисда бўшаб қолган ўринларга шу йил 22 октябрь куни ўтказилган Олий Мажлис депутатлари сайловининг якунлари кўриб чиқилди. Овоз беришда 128-Гулистон сайлов округида сайловчиларнинг 97,1 фоизи, 141-Жарқўрғон сайлов округида 94,7 фоизи, 160-Паркент сайлов округида 89,2 фоизи, 171-Чиноз сайлов округида 89,0 фоизи, 174-Бешариқ сайлов округида 99,2 фоизи, 189-Сўх сайлов округида 96,7 фоизи иштирок этди.

Марказий сайлов комиссияси мазкур округ сайлов комиссияларининг овоз бериш натижалари тўғрисидаги баёнларини кўриб чиқиб, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонуннинг 11- ва 46-моддаларига мувофиқ, 128-Гулистон сайлов округидан халқ депутатлари Сирдарё вилоят Кенгашидан кўрсатилган Гулноз Латиповани, 141-Жарқўрғон сайлов округидан халқ депутатлари Сурхондарё вилоят Кенгашидан кўрсатилган Бахтиёр Олимжоновни, 160-Паркент сайлов округидан Ўзбекистон Фидокорлар миллий демократик партиясидан кўрсатилган Беҳзод Йўлдошевни, 171-Чиноз сайлов округидан Ўзбекистон Фидокорлар миллий демократик партиясидан кўрсатилган Маҳамаджон Юсупов (Муҳаммад Юсуф)ни, 174-Бешариқ сайлов округидан халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгашидан кўрсатилган Алишер Отабоевни ва 189-Сўх сайлов округидан Ўзбекистон Халқ демократик партиясидан кўрсатилган Джамшед Сайфиддиновни Олий Мажлис депутатлари этиб рўйхатга олиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Сурхондарё вилояти Шўрчи туманидаги пилла тайёрлаш ва қайта ишлаш очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти йилига 100 тонна пиллани қайта ишлаш қувватига эга. Шу кунларда ҳиссадорлик жамияти мутахассислари бу қувватни икки бараварга ошириш борасида иш олиб боришмоқда.

Яқинда янги қўшимча цех фойдаланишга топширилади. Изланганга имконият топилади, деганларидек, жамоа аъзолари фақат пиллачилик билангина чекланиб қолишмаяпти. Корхона қошида фаолият кўрсатаётган пахта толасидан бўз тўқийдиган цех ҳам самарали ишлатилаётир. Унда ҳар йили 120 минг метрдан ошириб сифатли маҳсулот тайёрланаётир.

СУРАТДА: бўз тўқиш цехи илғор ишчиси Лолахон Қориева.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Internet ДУНЁ: ЭНГ СЎНГГИ ЯНГИЛИКЛАР

АР-РИЁД. Саудия Арабистонида Форс кўрфази давлатлари ҳамкорлик кенгашига аъзо мамлакатлар ички ишлар вазирларининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда Яқин Шарқ можароси билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Таъкидланганидек, Исроил ҳарбийлари билан Фаластин намойишчилари ўртасида давом этаётган тўқнашувлар минтақавий хавфсизликка путур етказмоқда. Бу тартибсизликлар Форс кўрфазида уюшган жиноятчилик ва гиёҳвандликка қарши операциялар ўтказишга жиддий тўғаноқ бўлаётир.

* * *

ЛОНДОН. Лондон биржасида ўтган навбатдаги савдода евронинг АҚШ долларига нисбатан қиймати кескин пасайди. Бир евро 0,8291 долларга тенг бўлди. Бу Европа хонадонининг ягона валютаси тарихидаги энг паст кўрсаткичдир.

* * *

ХАРТУМ. Суданда фаолият кўрсатаётган Миллий озодлик армияси исёнчи гуруҳи ўн саккиз ёшдан ошмаган болаларни ҳарбий ҳаракатларга жалб қилмай туришини билдирди. Бунга БМТнинг Болалар жамғармаси (ЮНИСЕФ) вакиллари мамлакатда вояга етмаганларни полиомиелитга қарши эмлай бошлагани сабаб бўлди.

Хабарларга қараганда, исёнчи тўда раҳбари Силво Кир ЮНИСЕФ ижрочи-директори Кэрол Беллами билан учрашувдан сўнг шундай қарор қабул қилган.

* * *

АНҚАРА. Туркияда Ислом конференцияси ташкилоти (ИКТ) Савдо-иқтисодий ҳамкорлик бўйича доимий қўмитасининг мажлиси бўлиб ўтди. Тадбирда Яқин Шарқ можаросини бартараф қилиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Мажлисда ИКТ Бош котиби Азеддин Лараки сўзга чиқиб, дунё мамлакатларини мустақил давлат тузишда фаластинликларга ёрдам беришга чақирди. Шунингдек, у Исроилнинг босқинчилик ҳаракатларини кескин қоралаб, унга қарши халқаро жазо чоралари жорий қилиш лозимлигини таъкидлади.

* * *

ФРАНКФУРТ. Евронинг АҚШ долларига нисбатан қиймати пасайиши хайрия ташкилотларининг қашшоқ давлатларга ёрдам кўрсатишига салбий таъсир кўрсатмоқда. Германиянинг энг йирик хайрия ташкилоти раҳбарлари шундай хулосага келди. ГФР Қизил хоч қўмитаси мутахассисларининг ҳисоб-китобига кўра, евронинг қадрсизланиши натижасида Осиё, Африка, ҳамда Лотин Америкаси давлатларига ёрдам кўрсатиш борасида ишлаб чиқилган лойиҳалар қиймати 20 фоиз ошган.

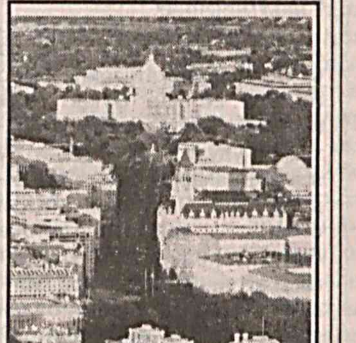

Вашингтон шаҳрининг кўриниши.

* * *

ПРЕТОРИЯ. Ирқчилик ва ирқий камситиш масалалари бўйича 2001 йилда бўладиган халқаро анжуман Жанубий Африка Республикаси (ЖАР)да ўтказилади. Ушбу мамлакат ташқи ишлар вазирлиги вакили журналистларга шуни маълум қилди. Шунингдек, у ЖАР ҳукумати БМТни мазкур тадбирни ўтказиш учун ўзи етарли миқдорда маблағ ажратишига ишонтирганини айтди.

* * *

БЕРЛИН. Германия ташқи ишлар вазири Йошка Фишер журналистлар билан учрашиб, ГФР Европа иттифоқининг кенгайиши ҳамда Европада интеграциялашув жараёнини янада ривожлантириш тарафдори эканини айтди. Жумладан, ЕИга биринчи бўлиб Польшани қабул қилиш керак. Ушбу давлат бошқа номзодларга қараганда тузилма талабларини фаоллик билан бажариб келаётир, деди ГФР ташқи сиёсат маҳкамаси раҳбари.

ЕР ЭГАСИНИ ТОПГАЧ...

ёки «Андижонча усул» самараси

Республика Вазирлар Маҳкамасининг куни-кеча матбуотда эълон қилинган «2000 йил пахта ҳосилини йиғиштириб олишни туғаллаш ва 2001 йил ҳосили учун агротехника тадбирларини ўз вақтида ўтказишга доир кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорини Андижон вилояти пахтакорлари ҳам қизғин кутиб олишиб, бу йилги мавсумда ўзлари амалга оширган ишларни яна бир бор сарҳисоб қилмоқдалар.

Балиқчи туманидаги «Чинобод» ширкат хўжалиги бободеҳқонлари бор-йўғи 1 иш кунида йиллик пахта тайёрлаш шартномавий режаларни бажаришга муваффақ бўлган эдилар. Шу кунгача хўжалик пахтакорлари йиллик режани 135 фоизга бажаришга эришдилар.

— Ҳар гектар пахта майдонидан олинган ҳосилдорлик ҳозиргача 43,2 центнердан ошиб кетди, — дейди «Туркистон-пресс» мухбирига хўжалик бошқаруви раиси Аҳмаджон Собиров. — Ҳолбуки, биз ҳар гектар ердан 32,2 центнердан ҳосил кўтаришни режалаштирган эдик. Йиллик режамиз 130 фоиз бўлгунча ҳам фақат биринчи нав пахта топширдик.

Бу ўз навбатида пахтачиликдан режалаштирилган 40 миллион 435 минг сўм ўрнига 73,5 миллион сўм даромад олиш имконини берди.

Албатта бундай муваффақиятларга ўз-ўзидан эришилгани йўқ. Аввало хўжаликдаги 289 гектар майдон уч йиллик шартнома асосида 37 та оилавий ижарачиларга бўлиб берилди.

Яна шуни таъкидлаш зарур деб ўйлайманки эртаги пахта ҳосилини етиштириш «Андижонча усул» деб ном олган плёнка остига чигит экиш билан боғлиқдир. Сабаби, эрта етиштирилган пахта барвақт териб олиниб ерлар эрта шудгор қилинади. Ер картограмма асосида минерал ва маҳаллий ўғитлар билан бойитилиб, келгуси йил чигит экиш учун пушта олиб қўйилиши, ерларнинг деярли тўрт-беш ой давомида дам олиши мўл ҳосил учун замин бўлмоқда.

Плёнка остига чигит экиб эртаки пахта ҳосили етиштиришнинг яна биз учун фойдали томони шуки, аввалари буғдойни ҳали ғўзапоядан тозаланмаган ерларга чизел тортиш йўли билан экиб юборар эдик. Энди эса ғўзапоядан тозаланган майдонларга буғдойнинг серҳосил, тезпишар навларини экиш ҳисобига ҳар гектар ердан аввалгига қараганда 8-10 центнер кўп ҳосил олишга эришмоқдамиз.

Бир сўз билан айтганда, бу мавсумда хўжалигимиз аъзоларининг ҳамжиҳатликда қилган меҳнати эвазига режадаги 61,3 миллион сўм ўрнига 111,5 миллион сўм даромад олишга эришдик.

Ерларни ижарачиларга беришни бошлаганимиздан буён маҳсулот етиштириш режалари орттириб бажарилаётир. Шу боис даромадларимиз мўл бўлмоқда. Хўжалигимиз ҳудудидаги еттита қишлоқ ва маҳаллаларда истиқомат қилаётган 18 минг аҳоли табиий газ ва тоза ичимлик суви билан тўла таъминланганлиги, хўжалигимизнинг ўз аъзоларидан ҳеч қандай қарзлари йўқлиги фикримизнинг далилидир, — деди А. Собиров сўзининг якунида.

Ислоҳот сабоқлари

ҚУРИЛИШ ИНДУСТРИЯСИГА РАҚОБАТЧИ КЕРАКМИ?

— Ҳа, керак, — дейди Самарқанддаги қурилиш материаллари ишлаб чиқариш акциядорлик жамияти раҳбари Абдували Салимов. — Бу — биринчидан, юзлаб, минглаб квадрат метр қўшимча қурилишлар, бажарилаётган иш сифати устида жамоа назорати ва бинокорлик материаллари нархининг асоссиз ўсиб боришини тизгинлаш демак. Қурилиш индустриясида бугун монополиячилар эмас, ҳалол рақобатчилар ишлашган тақдирдагина мамлакат харитасида обод масканлар кўпаяди.

Сочларига оқ оралаган, вазмин мулоҳазали бу инсон суҳбатдошда илк таассурот қолдиради. Сабаби у қурувчи, раҳбаргина эмас, ҳаётнинг чигалликларини кўп марта бошдан ўтказган иқтисодиётнинг ривожланиш қонуниятларини теран идрок эта олган, мамлакат миқёсида фикр юрита оладиган тадбиркор.

Абдували Салимов ўн йил муқаддам Самарқанддаги қурилиш материаллари ишлаб чиқариш акциядорлик жамиятига раҳбар этиб тайинланганда корхона миллионлаб сўм қарзга ботган эди. Бугун эса вилоят қурилиш индустриясининг энг етакчи корхоналаридан. Бу ерда завод қувватларидан тўла фойдаланилаётганлиги боис унумдорлик ҳам, даромад ҳам юқори. Маҳсулот таннархи эса арзон. Вилоятнинг ўнлаб қурилиш объектларига ҳар ойда 20-30 миллион сўмлик турли мураккаб темир-бетон ускуналари етказиб берилмоқда. Корхона ишчиларининг маоши ҳар ойда 30 минг сўмгача етмоқда.

Эътиборлиси шундаки, акциядорлик жамиятига айлангач, комбинат қурувчилари тармоқ корхоналари ўртасида биринчи бўлиб дивидент олабошладилар. Ҳолбуки, аксарият қурилиш ташкилотларида акция дивиденти нари турсин маошни вақтида тўлаш амри маҳол. Ва яна шуниси аҳмиятлики, корхона маъмурияти ходимларнинг ижтимоий муҳофазаси билан боғлиқ кенг кўламдаги вазифаларни ўз зиммасига олган. Яъни курорт, санаторияларга имтиёзли йўлланмалар, болалар боғчасининг иши, транспорт қатнови билан боғлиқ ҳаракатлар завод ҳисобидан. Ёрдамчи хўжаликдан олинаётган озиқ-овқат маҳсулотлари жамоага бепул тарқатилади.

— Қабулхонам эшиклари буюртмачилар учун доимо очиқ, — дейди Абдували Салимов. — Чунки бозор иқтисодиёти шароитида мижозларни қадрламай, қурилиш эҳтиёжини ўрганмай, «буюртмалар портфели»ни шакллантирмай ишлаш мумкин эмас. шу боис биз буюртмачиларни кўпинча ўзимиз излаб топамиз, хизматимизни таклиф этамиз.

Қурилиш индустриясида монополиячилар эмас рақобатчилар кераклигини айтдик. Тўғри, чунки бу соҳада ҳамма нарса маблағга боғлиқ. Маблағ етарли бўлса қурилиш давом этади. Комбинат қувватлари тўхтаб қолмайди. Буюртмачига танлаш имконияти яратилса-чи? У арзон, сифатли маҳсулот олаоладиган жойни қидиради.

Комбинатда қурилишда кўп талаб этиладиган айрим темирбетон материаллари бошқа корхоналардагига нисбатан 15-20 фоизгача арзонлаштирилган нархда сотилмоқда. Бунинг устига сифатига харидор заррача эътироз билдирмайди.

Илгари корхона вилоятдаги йирик қурилиш трестларидан бирига «дум» сифатида тиркаб қўйилганлигидан ҳаражатларни, даромадни мустақил назорат қилишнинг имкони йўқ эди. Энди эса жамоа мустақил, ўз ривожланиш режасига эга. Ҳатто у ўз автосаройи, тошшағал карьерига эга.

— Авваллари қурилиш материалларини ташиб берганлиги учун бизга буюртма асосида ажратилган автомашиналарга кўп пул сарфлар эдик, — дейди Абдували Салимов.

— Автотранспорт корхонаси монополчи эмасми, талабига кўнмасангиз эртасига машина бермай қўярди. Мана ортиқча ҳаражат, зарар қаердан келиб чиқади?

Энди эса монополиячилардан қутилганмиз. Ўз машина паркимиз ишлаб турибди. Тайёрланаётган темир-бетон материалларининг сифати, бардошлилигини синовдан ўтказиш мақсадида бу ерда республикада ягна махсус лаборатория қурилган. Худди шунингдек, экологияни асраш мақсадида техник эҳтиёжлар учун ишлатилган сув қайта тозаланиб завод цехларига юборилмоқда.

Бу каби мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Бозор корхона жамоасини янгича фикрлашга ундамоқда. Бугун вилоятнинг Тойлоқ, Ургут туманларида барпо этилган замонавий коллежлар, Имом Ал-Бухорий, Абу Мансур Мотуридий зиёратгоҳларида ишлатилган кўркам материаллар, катта ўзбек трактининг ҳар икки томонидаги бетакрор қурилишлар жамоа меҳнатининг маҳсули, кўз нури. Қадим Самарқанд кун сайин яшариб, ободонлашиб улкан қурилишлар майдонига айланиб бораётганлигида корхона жамоасининг салмоқли улуши ижодкорлиги, изланувчанлиги мужассам. Демак, ҳалол ишлаган рақобатда ютқазмайди, даромадга зориқмайди, эл орасида обрў-эътибор топади.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

Прокурор минбари

АДОЛАТ ВА МУРУВВАТ РАМЗИ

Ҳар бир инсонни у ким бўлишидан ва ўтмишидан қатъий назар инсоний қадр-қиммати ҳимояланиши Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг энг асосий талабларидан биридир.

Қонунларни ва қонун ости актларининг инсон камолоти учун, эркин ривожланиши учун хизмат қилиши бизнинг демократик халқпарвар жамиятимизнинг кундалик ҳаёт мазмунига айланиб қолмоқда. Президентимиз ва мамлакат ҳукумати томонидан фуқароларни ижтимоий муҳофаза қилишга, кам таъминланган ва кўп болали оилаларга давлат моддий ёрдами кўрсатиш борасидаги Фармон ва қарорларининг тўла ижроси жойларда таъминланмоқда. Бундан юз минглаб оналар, яккаёлғиз ва ўзгалар ёрдамига мухтожлар баҳраманд бўлмоқда.

Президентимизнинг 28 август 2000 йилдаги «Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг тўққиз йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида»ги Фармони муқаддам жиноят йўлига кириб жазо ва жавобгарликка мубтало этилган шахсларни катта қисми жиноий жавобгарликдан ва жазони ўташдан озод қилинмоқдалар, кўпларининг жазо муддатлари қисқартирилди. Бу инсонпарвар ғоялар билан суғорилган Фармон ўн минглаб кишиларни тақдирида катта аҳамият касб этди. У жиноятчими, суд томонидан жазога мубтало этилганми барибир инсондир ва уни тақдири, ҳаёт тарзи ҳамиша жамият эътиборидадир. Жазонинг айни мақсади жиноят содир этиб адашганларни тўғри йўлга қайтариш, меҳнатга, жамиятга ва ўз юртига ҳалол муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашдан иборатдир.

Юртбошимизнинг ушбу инсонпарвар Фармонлари асосида суд тайинлаган озодликдан маҳрум этиш жазосига ҳукм қилинган ўнлаб юртдошларимиз ўз оилалари бағрига қайтиб келдилар ва тинч меҳнат қилиш йўлига кирдилар. Жазони ўташ жойларидан қайтиб келган Хожиев Акрамжон, Зокиров Мухитдинга ўхшаш саломатлиги яхши бўлмаган шахслар давлат даволаш муассасаларига ётқизилиб даволанмоқдалар. Ш. Ахмадхонов, Ё. Холиқов ва бошқаларнинг турар жойлар билан қанчалик таъминланганлиги ўрганилди. Кўплари ишга жойлаштирилди.

Туманлараро прокуратураси туман ички ишлар бўлимининг тавсиясига биноан озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазоларга ҳукм қилинган. Амир Темур номли жамоа хўжалигида ишловчи Рашидов Алишер, Отахонов номли жамоа хўжалиги аъзолари Муллажонов Муйдин, Таваккалова Эъзозхон, туман шифохонаси фельдшери Нишонов Равшанбек, «Обиджон» хусусий ишлаб чиқариш фирмаси ходими Расулов Худойберди, якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи Ризақулова Холижахон, «Найнаво» жамоа хўжалиги ишчилари Қодиров Ҳайрулло, Бойқузиев Шавкатбек, Қодиров Қаҳрамон ва бошқалар ҳалол меҳнат бағрига қайтиб жамоат тартиб қоидаларига қатъий риоя қилиш йўлига ўтганликлари ва иш ҳамда яшаш жойларидан ижобий тавсифномаларга эга бўлганликларини ҳисобга олиб, прокуратура розилиги билан озод этилдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ушбу Фармонига асосан жазодан озод этилаётган шахслар юртбошимизга, мамлакат ҳукуматига чин юракдан ўз миннатдорчиликларини изҳор қилишиб, юртимиз тинчлиги ва осойишталиги, уни равнақи йўлида ҳалол меҳнат қилиш билан ўзларини оқлашликларини изҳор қилмоқдалар. Уларнинг кўплари маҳаллаларда, кўча-кўйларда тинчлик ва осойишталикни таъминлаш, пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва давлатга топширишда фаол қатнашмоқдалар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 6 сентябрь 2000 йилдаги «Террорчи гурухлар таркибига адашиб кириб қолган Ўзбекистон фуқароларини жиноий жавобгарликдан озод қилиш тўғрисида»ги Фармони ана шундай инсонлар тақдирида ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган катта ғамхўрлик ва мурувват билан суғорилган ҳуқуқий ҳужжатдир.

Ўзбекистон Республикаси фуқароси у қаерда турмасин қонун ва Президентимиз муҳофазасидадир. Юрт тинчлиги, ободончилиги, фаровонлиги йўлида ҳалол меҳнат қилиш, шу азиз тупроқни эъзозлаш, уни кўз қорачиғидай асраш ҳар бир фуқаронинг фарзандлик бурчидир. Ана шу муқаддас бурчни англаб етиш, унга садоқатли бўлиш ва шу бурч билан яшаб меҳнат қилиш ҳар биримизнинг кундалик вазифамиздир.

Тоҳир САЙДАҲМАТОВ,
Шаҳрихон туманлараро прокурори, адлия катта маслаҳатчиси.

Луқма

ЁЛҒОН НЕЧА МАРТА ТОВЛАНАДИ?

Кузнинг наинки маъюс, балки ғариб ва ночор манзарасини кўраман десангиз, Шўрчи шаҳар марказидаги маданият ва истироҳат боғига келаверинг. Чиқиндилар, синган дарахтларнинг шохлари уюм-уюм бўлиб ётибди. Кимдир эринчоқлик билан чиқиндиларга ўт қўйган. Хазонларга кўмилган йўлаклар эса яқин ўртада бу ерга фаррош ташриф буюрмаганини эслатиб туради.

Чархпалак ва ҳалинчакларнинг олдида эса зоғ кўринмайди. Катта боғни эринмасдан бир айланган одам дам олмайди, балки беҳол бўлади. Кузнинг хазонлари, нураган деворлар, унда-бунда дўппайиб турган чиқиндилар кўнгилда безузурлик пайдо қилади.

8 октябрь куни боғнинг ўртасидаги «Виктория тунги бар «Сова» деб пештоқига ёзиб қўйилган иморатга кириб, бир қиз тухум билан колбаса қовуриб ўтирганининг устидан чиқдик. Бир ёнда эса тўрт-бешта сўри қўйилган. Лекин хўрандалардан дарак йўқ эди. «Виктория»си бир аёлнинг исмидир, «Сова»си эса адашмасак, ўзбекчада бойўғли бўлади, деб мушоҳада қилдик ўзимизча.

Майли, мутасадди кишилар қачонлардир обод ва гавжум бўлган боғни ўз ҳолига ташлаб қўйишибди, у хароб ва ночор бир ҳолатга келиб қолибди, бу ўз йўлига. Бу ўринда бизни бошқа бир мулоҳаза ажаблантиради. Агар ёдингизда бўлса, шу йил 6 октябрь куни республика телевидениеси биринчи дастурининг «Ахборот» телекўрсатуви орқали Шўрчи шаҳридаги маданият ва истироҳат боғининг «тобора ободонлашиб одамлар ва дам олувчилар билан гавжумлашиб» бораётганлиги ҳақида репортаж берилган эди.

Ушанда Шўрчи шаҳар ҳокими Бобоқул Алиқулов маданият боғининг одамлар дам оладиган, ҳордиқ чиқарадиган масканга айланганлиги хусусида ҳаволаниб гапирганлиги эсингиздадир. Мухбир ҳам ҳоким буванинг бу муболағасига лаққа тушган шекилли.. Дарвоқе, шу боғдаги тасвирларни олган операторга ҳам кўпчилик тан берди. Чархпалакдаги одамлар, ҳалинчакдаги қувноқ болакайларни роса маромига етказиб туширган экан. Тасвирчининг маҳорати шунда эдики, у баландликларни кўрсатди-ю, бироқ ерни кўрсатмади. Ҳар қандай лоф ҳам одамларни бир марта лол қолдириши мумкин. Лекин унинг шу кунлардаги аҳволи «Ахборот»да кўрсатилгандагидек эмас. Биз шуни айтмоқчи эдик, холос.

«Туркистон-пресс».
Сурхондарё вилояти.

«ОБУНА — 2001»

«АДОЛАТ»- ҲАММАБОП ГАЗЕТА

Унга ўз вақтида обуна бўлишни унутманг!

Барча алоқа бўлимларида, газета дўконларида, «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компаниясининг жойлардаги бошқармаларида, бўлимларида газетага обуна қизғин давом этмоқда.

«Адолат»нинг нашр кўрсаткичи-100.
Йиллик баҳоси – 8016 сўм.
(Вилоятларда озгина фарқ қилади).

Ҳамкорликнинг янги қирралари

ПРОКУРАТУРА ФАОЛИЯТИДАГИ МУҲИМ ВОҚЕА

Хитой Халқ Республикаси Олий халқ прокуратураси ҳамда Осиёда жиноятчиликнинг олдини олиш Фондининг таклифига биноан Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Рашитжон Қодиров бошчилигидаги Ўзбекистон Республикаси прокуратураси делегацияси шу йилнинг 4—15 октябрь кунлари расмий ташриф билан Хитой Халк Республикасида бўлдилар ва ушбу Фонд томонидан ўтказилган халқаро конференцияда иштирок этдилар. Шу муносабат билан мухбиримиз делегация иштирокчилари ва конференция қатнашчиларидан бири — Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг Миллатлараро ва халқаро муносабатларда қонунлар ижроси устидан назорат бўлими бошлиғи, адлия катта маслаҳатчиси Бахтиёр ХЎЖАЕВ билан учрашиб, Ўзбекистон Республикаси прокуратураси вакилларининг сафари, машҳур анжумандаги иштироки, ХХР ва Республикамиз прокуратураси ўртасидаги ўзаро хамкорлик муносабатлари ҳақида суҳбатлашди.

— Бахтиёр ака аввало бугунги кунда ҳар томонлама ривожланиб бораётган ўзбек-хитой муносабатлари ҳақида гапиришдан олдин бу алоқаларнинг илдизи узоқ ўтмишга бориб тақалишини алоҳида таъкидлаш ўринли бўларди.

— Албатта. Маълумки, дунёнинг икки қутби — Европа ва Осиё мамлакатларини ўзаро боғлаб келган Буюк Ипак йўлининг катта қисми давлатимиз худуди орқали ўтади. Бу эса аждодларимизнинг ҳам Европа, ҳам Осиё давлатлари билан ўзаро алоқа боғлашларида муҳим аҳамият касб этган. Айниқса, ўша пайтлари Чин давлати номи билан машҳур бўлган ҳозирги Хитой ва ўлкамиз ўртасидаги дўстлик ҳамда савдо-сотиқ алоқалари гуркираб яшнаган. Кейинчалик йиллар давомида бу алоқалар узилиб қолди. Буюк Ипак йўли унутиб кетилаёзди.

Ўзбекистон мустакилликка эришгач, Хитой Халқ Республикаси биринчилардан бўлиб мамлакатимизни халқаро субъектнинг тенг ҳуқуқли аъзоси сифатида тан олди ва республикамиз билан дипломатик муносабатлар ўрнатишга тайёр эканлигини билдирди. Давлатларимиз ўртасидаги дипломатик алоқалар эса 1992 йилнинг 2 январидан йўлга қўйилди. Ушбу ўтган давр ичида мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов уч маротаба расмий ташриф билан Хитойда бўлди. Шунингдек, ХХР раиси Цзян Цземин ва ХХР Давлат кенгаши бош вазири Ли Пэн жаноблари ҳам республикамизда юқори мартабали меҳмонлар сифатида кутиб олинган эдилар. Мазкур ташрифларнинг самараси ўлароқ, мамлакатларимиз ўртасидаги ҳар томонлама муносабатлар кўлами янада кенгайди.

— Бугунги Хитой ҳақидаги мулоҳазаларингизни ўртоқлашсак.

— Кўпчиликка аёнки, Хитой худуди (9.596.960 кв. км) катталиги жиҳатидан Россия, Канада ва АҚШдан сўнг дунёда тўртинчи ўринда туради. Шарқий Осиёда жойлашган ушбу мамлакат чегараларининг умумий узунлиги 36,5 минг километрдан иборат.

ХХР маъмурий жиҳатдан, Тайванни қўшиб ҳисоблаганда 23 та провинция, 5 та автоном район, марказга бўйсунувчи тўртта шаҳар ва Сянган (Гон-конг) ҳамда Маккаодан иборат иккита алоҳида маъмурий районларга бўлинади.

Аҳоли сони жиҳатидан ХХР бугунги кунда ҳам жаҳондаги етакчи давлат сифатида эътироф этилади. Шу йилнинг 1 январь холатига кўра мамлакат аҳолиси 1 миллиард 259 миллион киши деб қайд этилган. 56 миллатдан иборат аҳолининг 92 фоизини хитойлар ташкил атади.

— Шундай улкан мамлакатнинг ҳуқуқ-тартибот тизими қандай йўлга қўйилган?

— Хитой ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари тизимини Олий халқ прокуратура идоралари, халқ суди ҳамда жамоат ва давлат хавфсизлиги вазирлиги ташкил этади. Улар ичида прокуратура идоралари муҳим мавқега эга.

Мамлакат Конституциясига биноан халқ прокуратураси қонунларнинг аниқ бажарилишини назорат этувчи давлат органи ҳисобланади. Ушбу давлат органи Олий халқ прокуратураси, ундан қуйи турувчи халқ прокуратуралари, ҳарбий прокуратура ва бошқа махсус халқ прокуратураларидан ташкил топган. Айни пайтда Олий халқ прокуратурасига Хон Чжубин раҳбарлик қилмоқда.

ХХР прокуратураси фаолиятининг асосий йўналишлари йирик кўламдаги жиноятлар билан боғлиқ ишларни тергов қилиш, инсон эркинлиги ва демократик ҳуқуқларига риоя қилинишини устидан назорат ўрнатиш, шунингдек, халқ судлари ва жамоат хавфсизлиги ҳамда давлат тизимидаги бошқа идоралар устидан назорат олиб боришдан иборат. Прокурорлар худди Ўзбекистондаги ҳамкасблари каби қамоққа олиш ҳақида санкция бериш, судлар томонидан қонунга мувофиқ чиқарилган ҳукм ва қарорлар устидан протест киритиш, қамоқхоналар, аҳлоқ-тузатиш муассасалари фаолиятини назорат қилиш ҳамда давлат назоратининг бошқа функцияларини бажариш ҳуқуқига эгадирлар.

ХХР Олий халқ прокуратураси халқаро миқёсда фаол иш олиб бормоқда ва ҳозирда кўплаб мамлакатларнинг прокуратура идоралари билан ўзаро хамкорлик битимлари тузган.

Бугунги кунда Ўзбекистон Хитой муносабатлари тобора юқори поғонага кўтарилмоқда. Иккала мамлакат ўртасида сиёсий, иқтисодий йўналишларда ва коммуникация соҳасида, фан-техника, таълим, маданият ва туризм жабҳаларидаги алоқалар ижобий натижалар бермоқда.

Айни пайтда Ўзбекистон ва Хитой ўртасида давлатлараро ва ҳукуматлараро 37 та шартнома имзоланган. Иккала мамлакатнинг қуролли кучлари ва ҳуқуқ-тартибот идоралари хамкорлиги ҳам йилдан-йилга яхшиланиб бормоқда. Давлатларнинг мазкур идоралари ўртасида биргаликда фаолият кўрсатиш хусусида қатор шартномалар имзоланган.

— Икки давлат прокуратураларининг хамкорлиги нималарда кўзга ташланади?

— Хитой Олий халқ прокуратураси делегациясининг мамлакатимизга илк ташрифи бундан етти йил муқаддам амалга оширилган эди. Ўшанда хитойлик қонун ҳимоячилари республикамизнинг прокуратура идоралари иш фаолияти билан танишган, жойлардаги аҳлоқ тузатиш муассасаларида бўлган эдилар. Шунингдек, Хитой делегацияси Тошкент, Самарқанд ва Бухоро шаҳарларининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирган эдилар. Орадан бир йил ўтиб, 1994 йилнинг июнь ойида эса Ўзбекистон прокуратураси вакилларидан иборат делегация ҳам Хитойга сафар қилган эди. Улар Хитой прокуратурасининг тузилиши ва иш фаолияти билан яқиндан танишганлар.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Рашитжон Қодиров бошчилигидаги мамлакатимиз вакилларининг бу галги расмий ташрифи ҳам самарали ва таассуротларга бой бўлди.

11 октябрь айниқса ташрифнинг энг самарали куни бўлди. Шу куни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Рашитжон Қодиров ХХР Олий халқ прокуратураси Бош прокурори Хон Чжубин билан учрашди ва мазкур учрашув чоғида томонлар ўртасида «Хитой Халқ Республикаси Олий халқ прокуратураси ва Ўзбекистон Республикаси прокуратураси ўртасидаги ўзаро хамкорлик тўғрисида»ги Битим имзоланди.

Мазкур мулоқот чоғида Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори хитойлик хамкасбларига мамлакатимиз прокуратурасининг давлат тизимида тутган ўрни, унинг вазифалари ва прокурорлик назоратининг асосий йўналишлари тўғрисида гапириб берди. Хитой томонида айниқса, Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг терроризм ва халқаро миқёсдаги жиноятчиликка қарши кураш тажрибалари қизиқиш уйғотди.

Ушбу учрашув чоғида мамлакатимиз томонидан Ўзбекистоннинг ХХРдаги элчиси И. Эргашев ҳам иштирок этди.

Расмий ташриф давомида делегациямиз аъзолари Шеньси провинцияси маркази — Сиань шаҳрида бўлдилар. Ҳамюртларимиз бу ерда провинциянинг Халқ йиғини раиси билан учрашдилар, худуднинг тарихи ва унинг истиқболдаги ривожлантириш режалари билан яқиндан танишдилар. Шунингдек, ушбу провинция прокурори билан республикамиз делегациясининг учрашуви ўтказилди. Сўнгра ўзбекистонлик ҳуқуқшунослар шаҳардаги жазони ижро этиш муассасасига ташриф буюриб, бу ердаги тартиб-қоидалар, жазони ўтаётганларнинг яшаш ва меҳнат фаолиятлари билан танишдилар. Делегациямиз Хитойдаги яна бир йирик провинция — Фуцзяннинг маъмурий маркази Фучжоу шаҳрида ҳам бўлдилар. Уларнинг провинция прокурори ҳамда Фучжоу шаҳар халқ йиғини раиси ва бошқа расмий шахслар билан ўтказган мулоқотлари жуда самарали ўтди.

— Ўзбекистонлик ҳуқуқшуносларнинг халқаро конференциядаги иштироки ва мазкур анжуманнинг самаралари хусусида ҳам тўхталсангиз?

— 12 октябрь куни Пекиндаги Умумхитой халқ йиғини вакиллари биносида Осиёда жиноятчиликнинг олдини олиш Фондининг 8-халқаро Конференцияси ўз ишини бошлади. Конференцияда дунёнинг 73 мамлакатидан ташриф буюрган Бош прокурорлар, адлия вазирлари ва суд вакилларидан иборат 600 дан ортиқ делегат иштирок этди.

Конференция олдидан ХХР Умумхитой халқ йиғини вакилларининг доимий қўмитаси Раиси Ли Пэн Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Рашитжон Қодиров билан учрашди.

Конференция ишини ҳам Ли Пэн жаноблари кириш сўзи билан очди ва унинг барча иштирокчиларини қизғин қутлади. Шундан сўнг халқаро кенгаш ўз ишини бошлади.

Анжуман қатнашчилари 5 ишчи гуруҳига бўлинган бўлиб, шулардан иккитасида мамлакатимиз Бош прокурори раисга хамкорлик қилди.

Беш кун давом этган ушбу халқаро Конференцияда ҳозирги кунда дунё миқёсида муҳим аҳамиятга эга бўлган қатор долзарб масалалар кўриб чиқилди ва муҳокама этилди.

Конференция давомида Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Р. Қодиров, Болгария Республикаси Бош прокурори Н. Филчев, Тожикистон Республикаси Бош прокурори Б. Бобохонов ҳамда Адлия вазири Ш. Исломов, Россия Федерацияси Бош прокурори ўринбосари К. Чайка, Осиёда жиноятчиликка қарши кураш Фондининг доимий вакили И. Редо хоним ва бошқалар билан амалий учрашувлар ўтказди.

Бир сўз билан айтганда, республикамиз ҳуқуқшунослари делегациясининг Хитой Халқ Республикасига расмий ташриф буюриши ҳамда Осиёда жиноятчиликнинг олдини олиш Фонди томонидан ўтказилган халқаро конференцияда иштирок этиши Ўзбекистон Республикаси прокуратураси фаолиятида муҳим воқеа бўлди.

Суҳбатдош: Рустам АҲМАДАЛИЕВ.

Суд залидан

ПУЛ СЕҲРИМИ, ФАРЗАНД МЕҲРИ?

Самарқандда героин контрабандаси билан шуғулланиб келган хавфли жиноий гуруҳ фаолиятига нуқта қўйилди. Суд [illegible]

Истам Хужаев эндигина 21 ёшни қоралаган, оилада ота-онасига дастёр бўладиган навқирон йигит. [illegible]

Шу йил 21 апрелда «609-Самарқанд — Москва» [illegible]

[illegible] Мақсад Ваҳобова [illegible]

Қаранғки, уч нафар [illegible] 4 килограмм келадиган героинни [illegible]

[illegible]

Зоҳир ТЎРАКУЛОВ, «Адолат»нинг ўз мухбири.

Савоб ишни ҳар ким, ҳар куни қилиши керак

«Сурхонозиковқат» хиссадорлик жамияти вилоятдаги етакчи ишлаб чиқариш корхоналаридан бири хисобланади. 870 нафар ишчи-хизматчиларнинг бошини қовуштирган корхона ишлаб чиқаришдан дурустгина даромад ортирмоқда. Яқинда биз бу ерда бўлганимизда бошлиқ ўринбосари Дамин Болтаев ва корхона касаба уюшмаси раиси Эльмирзо Сарибоевларнинг Соғлом авлод йилидаги тадбирларининг 9 ойлик сарҳисоблари билан боғлиқ суҳбатларининг устидан чиқиб қолдик.

— Меҳнатни муҳофаза қилиш, ишчи-хизматчиларга ижтимоий ҳимояни кучайтириш галдаги вазифаларимиздан биридир. Бу соҳада амалга оширилаётган ишларнинг таҳлили жамоамизга миллион-миллион сўмлаб моддий ёрдам кўрсатилаётганлигини кўрсатмоқда, - дейди Дамин Болтаев.

Эльмирзо ака Сарибоев эса шу корхонада 32 йил меҳнат қилиб, ишчиликдан завод директори ўринбосарлигигача бўлган ишларни бажарган. Заводнинг пасту баландини мукаммал билади. Қолаверса, ҳар бир цех, дастгоҳлар билан сирдош. Шу боисданми дилидагини тортинмай гапиради:

— Ишни пухта ташкил этилиши, корхонада меҳнат интизомининг мустаҳкамланиши, энг муҳими, ишчилар билан маъмурият ўртасида ўзаро ҳурмат-эътиборнинг қарор топаётгани ўз натижасини бермоқда.

Биргина шу йилнинг 9 ойи ичида кам даромадли ва моддий ёрдамга муҳтож оилаларга 3 миллион сўмдан ортиқ ёрдам кўрсатилди. Ишчи-хизматчиларга корхона тасарруфидаги 15 миллион сўмлик пахта ёғи, 105 миллион сўмлик хўжалик совуни арзон нархларда сотилди. 22 киши «Хонжиза» дам олиш масканига бепул хордиқ чиқаришга юборилди. 40 киши ватанимиз пойтахти Тошкентда уч кунлик саёҳатда бўлиб қайтишди.

Корхонада 154 нафар хотин-қиз меҳнат қилади. Болалари уч ёшга тўлмаган 33 аёлга моддий ёрдам, шунингдек, озиқ-овқат, дори-дармон, янги ўқув йилида 89 минг сўмлик ўқув қуроллари бепул тарқатилди.

Яна бир муҳим томони шундаки, 45 нафар кам таъминланган оилалар маъмурият нигоҳида, 10 нафар ногирон оилаларнинг ҳар бирига ойига 1750 сўмдан қўшимча нафақа тўлаб келинмоқда. Боқувчисини йўқотган 2 оиланинг ҳар бирига 12500 сўм берилди. 151 хотин-қизга бир ойлик маош миқдорида моддий ёрдам кўрсатилди...

Ҳа, бу ердаги ҳайрли ишларни санаб адоғига етиш қийин. Буни корхона касаба уюшмаси раиси Эльмирзо Сарибоевнинг илиқ суҳбатидан англаб олдик.

Шу кунларда ҳаммом, 140 ўринли болалар боғчаси, спорт майдончалари, теннис корти ишчилар хизматида. Яқинда ўтказилган спорт мусобақасида ғолиблар аниқланиб, 30 минг сўмгача бўлган пул мукофотлари совриндорларга берилди.

САҲОВАТПЕШАЛАР

Меҳнат жамоасидаги қайси бир ишчи билан суҳбатлашманг саҳоватпешаликнинг ортида меҳр-мурувват турағанини хис этасиз. Турсун Йўлчиев, Йўлдош Отаев, Анора Сулаймонова, Дилбар Ражабова, Розия Маҳмудова, Қурбоной Эшқобилова сингари ажойиб инсонларнинг бу борадаги қалб изҳорлари ўзгача.

Ҳар қандай меҳнат жамоасидами ёки якка бир тадбиркор фаолиятидами меҳригиёлик мавжуд. Шундай экан демак, бу улуғ неъматни юксак инсонийлик бурчи деб билмоқ керак. Зеро, инсонийликнинг ҳақиқий фазилати ҳам шунда.

Турсун МАҲМАДАЛИЕВ, «Адолат» мухбири.

КОМИССИЯ ЙИҒИЛИШИ

Республика хотин-қизлар қўмитаси Зулфия номидаги Давлат мукофоти комиссиясининг йиғилиши бўлиб ўтди. Уни Бош вазир ўринбосари, Республика хотин-қизлар қўмитаси раиси Д. Ғуломова бошқарди.

Маълумки, 1999 йилда мамлакатимиз Прездентининг Зулфия номидаги Давлат мукофотини таъсис этиш тўғрисидаги Фармони эълон қилинган эди. Ўша йили хотин-қизлар байрами арафасида бу юксак мукофотга Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан адабиёт, санъат, илм-фан, маданият ва таълим соҳасида катта ютуқларга эришган йигирма беш ёшгача бўлган ўн тўрт қиз муносиб топилган эди.

Йиғилишда таъкидлангандек, жойлардаги жамоатчилик асосида фаолият кўрсатувчи махсус комиссиялар томонидан бу йил ҳам мукофотга муносиб номзодларни топиш ва тавсия этиш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Ҳозирда танловнинг биринчи босқичи — мактаб, лицей, коллеж, олий ўқув юртлари ҳамда корхона ва ташкилотлар, маҳаллаларда ўтказилди. Энди танловнинг иккинчи — вилоят босқичи бўлиб ўтади. Номзодлар орасидан энг муносиблари республика босқичига танлаб олинади.

(ЎзА).

Изтиробли мактуб

КУТИЛМАГАН ИККИ ТАРСАКИ

1998 йил март ойида мени туман ҳокимлиги туманда иқтисодий аҳволи ниҳоятда оғир бўлган Р. Исломова номли жамоа хўжалиги раислигига тавсия этди... Унинг ерлари шартли суғориладиган ер бўлиб, 100 фоиз ер сув насослари орқали, яъни 21 та электр, 4 та дизель насослар билан суғориларди. Ҳаммаси хўжалик ҳисобидан. Фақат 3 таси давлатники эди. Мавжуд 1500 гектар ернинг 1000 гектари дашт зона бўлиб, хўжалик ишчилари ишга техникада олиб бориларди.

Қатъият билан ишладим. Хўжаликда ишлаб чиқариш ҳажми йил сайин ортиб борди. Белгиланган режалар мунтазам бажарилди. Ғалла, пилла, пахта ва бошқа, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш режалари ҳам йилма-йил ортиғи билан адо этилди. Хўжалик даромади, рентабеллик ошди. Икки йил давомида барча дала шийпонлари қайта таъмирланди. Ҳашар йўли билан битта дала шийпони қурилди, 4 та деҳқон ва фермер хўжалиги ташкил этилди.

Мен икки йил давомида хўжаликни келгусида фақат деҳқон-фермер хўжаликлари асосида ташкил қилиб, уюшма ҳолда ишлаш кераклигини англадим. Бу фикрни ҳамма мутахассислар, бригада бошлиқлари, оддий ишчилар ҳам маъқулладилар.

Шундан сўнг туман ҳокими Худоёровга бир неча бор мурожаат қилдим. Бу масала ҳар сафар турли баҳоналар билан ҳал этилмади. Аксинча, кутилмаганда хўжаликни ўрганиш бўйича ҳокимият комиссияси тузилди.

Шу йил 13 март куни қишлоқ ва сув хўжалиги мутахассислари хўжаликдаги аҳвол билан танишдилар. Якуний мажлис охирига етиб келгач, ҳоким Худоёров бирдан мени ва бош ҳосилотни ишдан бўшатиш ҳақида таклиф киритди. Бу менга кутилмаган биринчи тарсаки эди.

Ҳеч ким ҳеч нарса дея олмай қолди. Мен эътироз билдирмай 14 март куни ҳоким қабулига кирдим. «Сизни раисликка мос иш билан таъминлайман. Озгина кутинг», деб ваъда берди. Мана орадан олти ой ўтди. Мен иш сўраб кираверив уялдим. Лекин у уялмади. Бу орада мен Самарқанд вилоят касаба уюшмалари кенгашига мурожаат қилдим. Вилоят касаба уюшмалари кенгаши раиси О. Нафасова имзоси билан қуйидаги жавобни олдим:

«...Ҳақиқатдан ҳам Каттақўрғон туман ҳокимлигининг 2000 йил 28 июлдаги 28-рақамли хатида ёзилишича, Сиз 1998 йил 13 март куни Р. Исломова номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси вазифасига жамоа хўжалигининг умумий йиғилишида сайлангансиз.

2000 йил 13 март куни жамоа хўжалиги аъоларининг вакиллари йиғилиши бўлиб, 2-сонли баённома расмийлаштирилиб, Сиз билан тузилган меҳнат шартномаси иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилинган.

Аризани жойига бориб текшириш жараёнида жамоа хўжалигида ҳеч қандай вакиллар йиғилиши бўлмаганлиги аниқланди.

2000 йил 13 мартдаги 2-сонли баённома-бўлмаган вакиллар йиғилиши бўлди деб, нотўғри расмийлаштирилган.

Жамоа хўжалиги бошқаруви раисини сайлаш ва бўшатиш жамоа хўжалиги умумий йиғилиши ваколатига киради. Бу тартиб Низомнинг X бўлими 62-моддасида қатъий белгилаб қўйилган.

Бундай ташқари сиз билан тузилган меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилиш жараёнида эса Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 97, 100, 101, 102, 107, 108, 110, 182-моддаларининг талаблари ва жамоа хўжалиги Низомининг 63-моддаси қўпол равишда бузилган.

Худди шунингдек, жамоа хўжалигидаги жамоа шартномасининг VI бўлим 6,2 банди ҳам бажарилмаган.

Юқоридагиларга асосан, Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 111, 275-моддаларига биноан Р. Исломова жамоа хўжалиги бошқаруви раиси лавозимини вақтинча бажарувчи С. Назаров сизни аввалги ишингизга тиклаши, мажбурий прогул вақтларингиз учун маошингизни ундириб бериши ҳамда мазкур масалада амалга оширилган ишлар юзасидан қонунда белгиланган муддатда вилоят касаба уюшмалари кенгашига ёзма равишда жавоб бериши лозим».

Бу қарорни бажаришдан Худоёров яна бош тортмоқда. Бу унинг менга урган иккинчи тарсакиси бўлди.

Мамлакатимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш, ҳуқуқий-демократик давлат қуриши учун Президентимиз томонидан илгари сурилган беш тамойилнинг биттаси-қонун устиворлигидир. Лекин қонунларни ҳоким оёқости қилса бошқалардан нима кутиш керак?

Ҳурматли таҳририят! Адолатни юзага чиқаришда амалий ёрдамингизга мухтожман!

Ёқуб ОЧИЛОВ, Каттақурғон туманидаги Раҳима Исломова номли жамоа хўжалиги собиқ раиси.

ТАҲРИРИЯТДАН: Ҳурматли Ё. Очилов, шикоятингизни имкон қадар қисқартириб босдик. Сизнинг тақдирингизга ва вилоят касаба уюшмалари кенгаши хатига вилоят ҳокимлиги ва вилоят прокуратураси алоҳида эътибор қаратади, деб умид қиламиз.

ЎЗБЕКИСТОН НЕЪМАТЛАРИ — ЧЕТ ЭЛЛИКЛАР ДАСТУРХОНИДА

Истеъмол товарлари ва озиқ-овқат саноати учун техника, шунингдек, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари олтинчи халқаро кўргазмасида чет эл ҳамда Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган корхоналар қатнашмоқда. Улар орасида «Бета Алгоритм» корхонаси ҳам ўз маҳсулотларини намойиш этмоқда.

Дунёнинг 48 мамлакатида ўз фаолиятини давом эттираётган «Бета» компанияси 1999 йили Ўзбекистонда ҳам ўз бўлимини очди. «Бета Алгоритм» масъулияти чекланган чет эл корхонасида 100 кишилик янги иш ўринлари ташкил этилди. Айни кунларда ушбу корхонада мош, гуруч, майиз, ерёнғоқ, бодом, нўхат ва бошқа турдаги қуруқ мевалар қадоқланиб, Россия, Туркия ва Қирғизистонга экспорт қилинмоқда. Бундан ташқари Ҳиндистон ва Шри-Ланкадан келтирилган қуруқ чой қадоқланиб, ички бозорга чиқариляпти.

Тошкент шаҳрининг Алгоритм мавзесида қад кўтарган ушбу корхона Германиянинг «Перепок», Испаниянинг «Продек», Япониянинг «Ямато» фирмалари томонидан ишлаб чиқарилган замонавий техникалар билан жиҳозланган. Ушбу техникалар бир кунда 30 тонна мош, 30 тонна майизни қадоқлаш қувватига эга. Айни кунларда корхона қошида ташкил этилган маркетинг бўлими биз юқорида санаб ўтган маҳсулотларга дунё мамлакатларидаги талабни ўрганмоқда. Ушбу маҳсулотлар турига бўлган эҳтиёжнинг ўсиб бораётганлиги ҳисобга олиниб, яқин кунларда ишлаб чиқаришнинг кенгайтирилиши ва яна 150 та ишчи ўринларининг ташкил этилиши режалаштирилмоқда.

Каримжон РИХСИЕВ.

СУРАТЛАРДА: 1. Корхона тижорат директори Адам Йилмаз. 2. Кўргазмага қўйилган маҳсулотлардан намуналар.

Эркин БОТИРОВ олган суратлар.

ТИББИЙ ЎГИТ

ЛИМОНЛИ ЧОЙ. У халқ табобатида бош оғриганда, юрак тез урганда, кўнгил айниганда тавсия этилади. У қон таркибини яхшилайди, жигардаги тиқилмаларни очади, ошқозонни мустаҳкамлайди. Ибн Синонинг фикрича, «Лимон юз фалажида фойдаланилади. Лимоннинг қайнатмаси оғизни хушбўй қилади...»

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2000 йил 24 октябрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

Бунда 1 АҚШ доллари 305 сўм 63 тийин қилиб белгиланди.

Соғлом авлод учун

Сўлим Фарғона вилоятининг мамлакатда ўз ўрни, ўз мавқеи бор. Айниқса, вилоятда тиббиёт соҳасида жуда катта ижобий ўзгаришлар рўй берди. Жаҳон андозалари даражасидаги даволаш, муолажа ишлари йўлга қўйилди. Жаҳоннинг энг замонавий тиббиёт асбоб-ускуналари фарғоналиклар хизматида. Албатта, бу ишларни амалга оширишда мамлакатимизда кўзга кўринган тиббиёт даргаларидан бири, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган соғлиқни сақлаш ходими, вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Хамро опа Хожиразматованинг муносиб ҳиссаси бор. Опа Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси аъзоси сифатида мамлакатимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида ҳам фаол иштирок этиб, демократик жараёнларни ривожлантиришга алоҳида ҳисса қўшиб келаётир.

Мухбиримиз Хамро опа Хожиразматова вилоятда соғлиқни сақлаш соҳасида амалга оширилаётган ибратли ишлар ва хайрли режалар хусусида гапириб берди.

ХАЛАТЛАРИ ОҚ, НИЯТЛАРИ ПОК

— Мустақиллик шарофати билан республикамизда соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишга имкон яратилди. Шахсан Президентимиз муҳтарам Ислом Каримовнинг ўзи бу ишларнинг бошида турганлиги жуда савобли иш бўлиб, катта ғамхўрлик намунасидир. Ҳукумат қарорлари ва Соғлиқни сақлаш вазирлигининг йўналтирувчи ва услубий ҳужжатлари асосида вилоят ҳокимлигининг бевосита раҳбарлигида фуқароларнинг саломатлигини олдини олиш ва соғломлаштириш, даволаш профилактика муассасаларининг моддий-техника базаларини мустаҳкамлаш, юқумли касалликларни олдини олишга, кадрлар танлаш ва жой-жойига қўйишга алоҳида аҳамият берилаётир. Республика Президентининг 1999 йил 10 ноябрдаги «Ўзбекистон Республикасида соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш давлат дастури тўғрисида»ги фармонини бажариш, вилоят шифохоналари замирида 1 миллиард сўмга яқин маблағ ишлатилиб, 360 ўринли Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий марказининг вилоят филиали ташкил этилди ва фойдаланишга топширилди. Бу марказ ўзининг жиҳозланиши ва қурилиши [illegible]. Энг кувончлиси, бу марказ Америка Қўшма Штатларининг Халқаро тиббиёт уюшмасининг таклифига биноан Ўрта Осиё худуди учун ўқув маркази сифатида танлаб олинди.

Республикада биринчи бўлиб вилоятнинг учта шаҳар ва ўн бешта туманида шошилинч тиббий ёрдам марказининг субфилиаллари ташкил этилди.

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Жаҳон банкининг ўзаро келишувига биноан ажратилган кредит заём ҳисобига вилоятдаги 16 та туман марказий поликлиникалари ва лабораториялари замонавий, хорижий тиббий анжомлар билан жиҳозланиши кўзда тутилган эди. Шу йилнинг [illegible] Жаҳон банки томонидан ажратилган заём ҳисобига вилоятдаги 74 та қишлоқ врачлик пунктлари учун замонавий тиббий ускуналар келтирилиши бошланди. Йил охиригача ҳар бир пунктга қиймати ўртача 40 минг АҚШ долларига тенг, туман марказий поликлиникаларининг диагностика ускуналари учун ЭКГ аппаратлари ҳамда туман лабораторияларининг ҳар бирига қиймати 150 минг АҚШ долларига тенг бўлган тиббий анжомлар келтирилади.

Амалга оширилган тадбирлар ижобий натижалар бераётир. Бир ёшгача бўлган чақалоқлар ва оналар ўлими аввалги йилларга нисбатан кескин камайди.

Вилоят худудида ўта хавфли юқумли касалликларнинг кириб келишини олдини олиш энг долзарб вазифалардан биридир. [illegible] текширилмоқда. Ҳайвон бозорлари ва қушхоналарга қўшни Республикалардан рухсатсиз ҳайвонларни олиб келиб сотиш ва сўйиш қатъиян таъқиқланди. Юқумли касалликларнинг олдини олиш учун вакциналар сотиб олинди. Режа асосида зарур контингентлар эмланди.

Яқинда вилоят туғруқхонаси замирида чақалоқларни туғма касалликларини ўз вақтида аниқловчи «Скрининг» маркази очилди. Бу соғлом авлодни вояга етказишда жуда муҳим омиллардан бири. «Скрининг» марказидаги асбоб-ускуналарни [illegible] киши.

Бешариқ туманида бир юз йигирма ўринли «Она ва болалар» реабилитация маркази, Фарғона шаҳрида [illegible] реабилитация маркази ва Қува тумани [illegible] «Она ва бола» соғломлаштириш марказларининг қурилиши жадал суръатлар билан давом этмоқда. Насиб этса бу йил охиригача фойдаланишга топширилди.

Туғиш ёшидаги аёлларни [illegible] жаҳоннинг энг замонавий асбоб-ускуналаридан фойдаланилмоқда. Шифокор Маъруф Эгамов бошчилигидаги марказда олий тоифали шифокорлардан Муҳаммаджон Эраков, Равшан Тожибоевлар оғир ва мураккаб юрак хасталикларини олдини олиш, даволаш ва шу касалликларни камайтириш борасида [illegible] қилинадиган ишларимиз кўп.

Тошлоқ туманида [illegible] ошириш соҳасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Туманда 270 ўринли иккита шифохона, бир йўла 900 беморни қабул қилиш имконига эга 16 та амбулатория, поликлиника муассасалари, 9 та фельдшер-акушерлик ва 4 та соғломлаштириш пунктлари, «Саломатлик маркази»да аҳолига малакали тиббий хизмат кўрсатилаётир. [illegible] фокорларимиз юрт бойлиги бўлган эл соғлиғини сақлаш йўлида янада жонбозлик кўрсатаверади.

Суҳбатни «Адолат»нинг махсус мухбири Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ ёзиб олди.

Алимкент нон ишлаб чиқариш корхонасининг довруғи нафақат Оққўрғонга балки қўшни туманларга ҳам ёйилган. Чунки бу ерда ишлаб чиқарилаётган бўрсилдоқ, мағзи ширин нонлар кўпчиликка манзур. Бунинг боиси бор, албатта. Сабаби, корхонада ўз касбини чин дилдан севган, фидойи инсонлар меҳнат қилишади.

СУРАТЛАРДА:1. Тажрибали новвой Ойниса Саидова ҳалол меҳнати билан касбдошларига доимо намуна. 2. Аъзам Ҳусанов ва Азиза Боқибоевалар иш устида.

ҚИЗИҚАРЛИ КЎРГАЗМА

Қашқадарё вилояти ҳокимлигида миллий ҳунармандчилик буюмлари билан тасвирий санъат асарларининг кўргазмаси бўлиб ўтди. Унда Қашқадарё вилоятида яшаб, ижод қилаётган ҳунармандлар ва рассомлар ўз ижод намуналари билан қатнашдилар.

Қашқадарё вилоятининг ҳокими Бахтиёр Ҳамидов кўргазма билан танишди ва тасвирий ҳамда амалий санъат усталари билан мулоқот ўтказди. Вилоят ҳокими ўз сўзида ёшларга ота-боболаримиз ҳунари, касб-корини, ҳунармандчилик буюмларини санъат асари даражасида тайёрлаш сир-синоатини ўргатиш муҳим вазифа эканлигини алоҳида таъкидлади. Халқ амалий санъатининг қадимий анъаналарини тиклаш, ривожлантириш нафақат жаҳон бозорига чиқиш, балки ўзлигимизни, ижодкорлик салоҳиятимизни дунёга танитиш имконини беради.

Рассомлар ва уларнинг ижоди ҳақида ҳам ўйлайдиган вақт келди. Вилоят рассомларининг ижоди ҳеч жойда кўринмайди. Айниқса, коллежлар, лицейларнинг фойелари бўш ётибди. Шунингдек, бундай кўргазмалар ишини янада жонлантириш керак. Қолаверса, ҳунармандчиликнинг жуда кўп сир-асрорлари ҳали тарих қатларида яшириниб ётибди. Шубҳа йўқки, келгуси авлод бу сирларни очиб, аждодларимиз меросини тиклайди. Зеро, бугунги кунда ҳунармандларга ўз фаолиятларини кенгайтиришлари ва маҳсулотларни бозорга олиб чиқишларида кўрсатиладиган ёрдамнинг аҳамияти катта. Кўргазмада шу ҳақда қизиқарли фикр-мулоҳазалар ўртага ташланди. Келгусида Қашқадарёнинг бой табиати, ҳунармандлар меҳнатини акс эттирувчи телефильмлар яратиш ҳақида келишиб олинди.

Тасвирий ва амалий санъат усталари қолаверса, иштирокчилар ҳам бу кўргазмадан бой таассурот олдилар.

Ҳазратилло РЎЗИЕВ,
«Адолат» мухбири.

Бир йигитнинг етилиши учун қирқ йил керак, бир кўчатнинг ҳосил бериши учун беш йил керак, дейди қарияларимиз. Аммо адолатни қарор топтириш учун қанча вақт керак. Отага бевақт ўлган фарзандини ўз қўли билан қабрга қўйишдан ортиқ азоб йўқ. Аммо не машаққат билан парваришланган кўчат айни ҳосилга кирганда уни бир нодон таг-туги билан қирқиб ташласа, кўчат экканнинг дили қанчалар хуноб, қалби вайрон бўлишини англаш мушкул эмас. Савол туғилади. Унинг уволи кимни тутади?!

«УЛУҒБЕК КАМОЛИ»НИ КИМ ЗАВОЛГА УЧРАТДИ?

Ёхуд ижросини топмаган қарору ва тадбиркорларнинг аччиқ қисмати хусусида

Камолиддин Жамолов ҳам ана шундай бағри куйган, дили вайрон, бори-будидан айрилиб, салкам 4 йилдан бери сарсону саргардон.

Келинг, масалага ойдинлик киритиш учун унинг таҳририятимизга йўллаган шикоят хати билан қисқача танишайлик. Тахлам-тахлам ҳужжатларни-ку қўя турайлик.

«Сирғали туман ижроқўмининг 1988 йил 18 февралдаги 59/4-2 сонли қарорига мувофиқ тузилган Тошкент аэропортининг вокзал олди майдонида ҳали қурилиши битмаган «Полёт» кооперативи биносини катта умидлар билан 1991 йил 12 июнда сотиб олган эдим.

Катта иқтисодий қийинчиликка, қурилиш материалларининг камчиллигига қарамай, замон талабига жавоб берадиган икки қаватли иморатни қуриб битказдим. Аэропортга келган меҳмону йўловчиларга сифатли хизмат кўрсатиш йўлга қўйилди. Иморатнинг 1-қаватида турли маҳсулотлар билан савдо қиладиган дўконлар, 2-қаватида йўловчилар ҳордиқ чиқарадиган «Видеосалон» жойлашган эди.

Ҳар ойлик хизмат кўрсатиш ва савдо-сотиқ айланмаси ўртача 5,5-6 миллион сўмни ташкил этар эди. Давлатга йилига 4 миллион сўмдан ортиқ солиқ тўлаб турардик. Фирмамизда 28 нафар ишчи-хизматчи фаолият кўрсатиб, шу жойдан рўзғор тебратардилар, оила боқардилар. Хуллас, фирмамиз салкам 10 йил мобайнида юртга баҳоли қудрат хизмат қилиб келмоқда эди.

Бироқ 1997 йил Тошкент аэропорти Давлат корхонасига А. Р. Араббоев деган шахс директор бўлиб тайинланди-ю, менга тинчлик бермай қўйди. Ҳар хил баҳоналар билан тазйиқ ўтказа бошлади. Бир шанбалик куни менга «аэропорт майдонини тозалайсан, акс ҳолда дўконингни буздириб юбораман» деди.

Мен унга «Фирмамиз ходимлари ҳар шанбаликда фаол қатнашмоқдалар. Биз бугун фирмамизга тегишли топшириқни ортиғи билан бажардик. Бошқаларнинг ишини биз қилолмаймиз, чунки видеосалон ва дўконнинг олдида мижозлар кўпайиб кетди. Дўкон билан видеосалонни очишимиз керак», дедим. У жаҳл билан кетиб қолди. Мен бу воқеани Сирғали тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Собиржон Каримжоновга бориб айтдим. У киши «Жойингизни бекордан-бекорга бузолмайди» деди.

Аммо Араббоев қайси йўллар билан бўлмасин, шаҳар ҳокимиятига чиқиб, 2 қаватли иморатимни шаҳар ҳокимиятининг 1997 йил 25 февраль 59-сонли қарори билан буздириб юборди. Шу қарорда бинонинг барча харажатларини тўлаш аниқ кўрсатилган эди. Бироқ Араббоевнинг тазйиқи билан бузилган иморатнинг пули тўланмади ёки ўрнига шунга тенг иморат берилмади.

Мен бир йил сарсон бўлиб, республика транспорт прокуратурасига мурожаат қилдим. Республика транспорт прокуратураси аввал Тошкент аэропорти Давлат корхонаси директори. А. Араббоев ўрнига тайинланган И. И. Салимовга, сўнг шаҳар хўжалик судига бинонинг 1997 йилги нархи билан умумий миқдори 52 миллион 623 минг сўм қийматини ундириш хусусида мурожаат қилди. Тошкент шаҳар хўжалик суди эса иншоот пулининг бир қисмини, яъни 22 миллион 259 минг 295 сўмни ундириш ҳақида қарор чиқарди.

Аммо аэропорт раҳбариятининг Олий хўжалик судидаги танишлари шаҳар хўжалик судининг бу қарорини бекор қилди. Ундирилган 22 миллион сўмни ҳам қайтариб олишди. Мен эса ҳозиргача бузилган иморатимнинг пулини ололмай сарсонман. Ҳозирда бундай иморат қуриш учун 100 миллион сўмдан ортиқ харажат керак бўлади.

Юқорида савдо марказидан йилига давлатга ўртача 4 миллион сўмдан солиқ тўлаб келганимни, ойлик савдо айланмаси 5,5-6 миллион сўмни ташкил этишини эслатган эдим. Мана шуларнинг ўзидан давлатимиз қанча зарар кўраётганини, ва фирмамизнинг 28 нафар ходими қанча моддий ва маънавий зиён кўраётганлигини ҳисоблаб чиқиш унчалик қийин эмас.

Шу бошимга тушган ғавғолар оқибатида юрак хасталигига чалиндим. Ҳозирда эса II гуруҳ ногирониман. Аэропорт маъмурияти ва шаҳар ҳокимлиги мени ҳар тарафлама қон қақшатди-ку! Ё шаҳар ҳокимлиги ёки аэропорт маъмурияти бузилган иморатимнинг 1998 йилги нархи билан 62 миллион 84 минг 800 сўм зарарини тўламай, салкам 4 йилдан бери сарсон қилмоқда.

Давлатимиз раҳбари тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш учун барча имкониятларни яратиб бераётган бир шароитда айрим кимсалар ва аэропорт маъмуриятидаги мутасаддилар бу улуғ ишга турли йўллар билан тўғаноқ бўлишмоқда. Менинг бузилган иморатим ўрнига бирон-бир фойда келтирадиган иморат қурилганда ҳам унчалик алам қилмас эди. Хозир унинг ўрни ташландиқ ҳолда ётибди.

Ҳурматли «Адолат» газетаси ходимлари! Ўзбекистон ҳаво йўллари Миллий авиакомпаниясига қарашли Тошкент аэропорти Давлат корхонасидан бузилган фирмамиз биносининг умумий нархи 62 миллион сўмдан зиёд иқтисодий зарарни ва фирмамизнинг 28 нафар ишчи-хизматчиларининг 3 йилдан ортиқ вақт мобайнида кўриб келаётган ҳам моддий, ҳам маънавий зиёнларини ундириб олишда амалий ёрдам кўрсатишингизни ўтиниб сўрайман.

Фирма директори Камолиддин ЖАМОЛОВ».

Дарҳақиқат, ойига 5-6 миллион сўм савдо айланмасига эга бўлган, йилига давлатга ўртача 4 миллион сўмдан солиқ тўлаётган, нақд пул эмиссиясини ҳам мавжуд қонунларимиз асосида бажараётган, 28 кишилик иш жойи ташкил этган (келгусида улар сонини 100 кишига етказиш орзусида бўлган) шу 28 кишига ўртача ҳар ойда 280-300 минг сўмдан маош бериб турган, республикадаги ва ҳатто қўшни республикалардаги корхоналар билан иқтисодий алоқалар ўрнатиб, юртимиз фаровонлиги йўлида хизмат кўрсатиб келаётган фирма нега вайрон этилди? Тадбиркорлар нега салкам 4 йилдирки, (1997 йил февралдан) ҳимоясиз, сарсону саргардон?!

Давлатимиз раҳбари И.А.Каримов Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 11 февралдаги мажлисида қилган маърузасида **«Мамлакатимизда кичик ва ўрта бизнесни, тадбиркорликни амалдаги қонунлар ва меъёрга риоя қилган ҳолда ривожлантириш ҳамда қўллаб-қувватлаш билан боғлиқ барча масалаларни кечиктирмай ҳал этиш зарур... Негаки, бугунги кунда тадбиркорлик субъектларини қонунсизликдан ҳимоя қилиш фавқулодда муҳим вазифа бўлиб турибди»** деб алоҳида уқтирган эди. Хўш, «Улуғбек камоли» фирмаси тадбиркорлари нега ҳимоясиз қолди? Шу ва бу каби саволларга жавоб излаб, К. Жамолов тақдим этган мазкур ишга алоқадор талай ҳужжатларга мурожаат қилдик.

Эътиборингизга Тошкент шаҳар ҳокимининг «Аэропорт аэровокзали олдидаги майдонни ободонлаштириш тўғрисида»ги 1997 йил 28 феврал 59-сонли қарорини ҳавола этамиз. **«Қарор: аэропорт аэровокзали олдидаги майдоннинг лойиҳадаги (эътибор беринг, лойиҳадаги — С. С.) меъморий манзарасини тиклаш ва йўловчиларга хизмат кўрсатишда қўшимча қулайликлар яратиш мақсадида: 1. Сирғали тумани ҳокими 10 кун ичида аэропорт аэровокзали олдидаги (эътибор беринг) фаввора ва манзарали бассейн ўрнида қурилган, (эътибор қилинг) белгиланган қоидаларга асосан расмийлаштирилмаган «Улуғбек» фирмасининг магазинини бузсин. 2. Тошкент аэропорти директори (А. Р. Араббоев) қонунга мувофиқ «Улуғбек» фирмасига магазинни бузиш билан боғлиқ ҳужжатларни тўласин. 3. Ободонлаштириш бош бошқармаси аэровокзал олдидаги майдоннинг фавворалар, бассейн ва бошқа кичик меъморий шакллар жойлашган эстакадага кириш ва чиқиш қисмидан то жамоат транспорти келадиган йўлгача бўлган қисмини ўз балансидан (эътибор беринг, ўз балансидан) Тошкент аэропорти балансига топширсин. 4. Ободонлаштириш бош бошқармаси Тошкент аэропортининг буюртмасига асосан аэровокзал олдидаги майдонни ободонлаштириш ишларини бажарсин...».**

Келинг, шу қарор мазмунини яна бир карра таҳлил қилайлик. Уни чуқурроқ ўрганган киши талай саволларга дуч келиши шубҳасиз. Биринчидан, аэропорт аэровокзали олдидаги майдоннинг меъморий манзараси акс этган «Лойиҳа» қачон ишлаб чиқилган? «Улуғбек камоли» фирмаси қурилишидан олдинми ёки кейинми? Қарор мазмунига кўра, «Лойиҳа» фирма қурилишидан анча олдин ишлаб чиқилган кўринади. Чунки қарорда «... майдоннинг меъморий манзарасини тиклаш...» ҳақида гап боради. Шунингдек, қарорнинг 1-бандидаёқ «Лойиҳа» «Улуғбек камоли» фирмаси биноси қурилишидан олдин ишлаб чиқилганлигини исботлайдиган яна бир жумла мавжуд. Яъни «Аэропорт аэровокзали олдидаги фаввора ва манзарали бассейн ўрнида қурилган, (эътибор қилинг ўрнида қурилган, устига-устак — С. С.) белгиланган қоидаларга асосан расмийлаштирилмаган «Улуғбек» фирмаси бузилсин».

Қизиқ, «Лойиҳа» «Улуғбек камоли» фирмаси биноси қурилмасдан олдин мавжуд экан, унда нега «Лойиҳа»га зид равишда талай мутасадди идоралар ва идора раҳбарлари, шу жумладан, Тошкент шаҳар ва Сирғали тумани ҳокимликлари ҳамда аэропорт раҳбарлари нега бу ерда бу бинони қурилишига рухсат беришди?

Тадбиркорларнинг қўли ошга етганда ҳимоясиз қолди?!

Энди шу майдоннинг эгаси ҳақида икки оғиз. Хўш, бу майдон кимга тегишли ўзи? Аэропортгами, ободонлаштириш бош бошқармасигами ёки «Улуғбек камоли» фирмасини рўйхатга олган, қурилиши битмаган иморатни сотиб олишга ижозат берган, унинг фаолиятини назорат қилиб турган Сирғали туман ҳокимлигигами? Аэропорт маъмурияти эса дастлаб бу майдон аэропортга қарашли эмас, деган даъвони илгари суришди. Кейинроқ эса бошқа баҳоналар чиқарди.

Мазкур қарорнинг 3-бандида «Ободонлаштириш бош бошқармаси майдонни... ўз балансидан Тошкент аэропорти балансига топширсин» деган кўрсатма бор. Шунингдек, шу қарорнинг 2-бандида эса «...бузиш билан боғлиқ харажатлар Тошкент аэропорти директори (ҳозирда собиқ — С. С.) А. Р. Араббоев зиммасига юклатилсин» дейилган. Аммо аэропорт маъмурияти эса турли важ-карсонлар билан бино харажатларини тўлашдан бош тортмоқда.

К. Жамоловнинг мурожаатидан сўнг Ўзбекистон Республикаси Транспорт прокуратураси аэропорт маъмурияти бу бино харажатларини тўлашга мажбур эканлигини ҳар тарафлама исботлаб берди ва зарарни ундириш ҳақида Тошкент шаҳар хўжалик судига мурожаат қилди. Шаҳар хўжалик суди эса ўзининг 1998 йил 1 май қарори билан негадир Сирғали туман ишлаб чиқариш инспекцияси (ПЖИ) акти асосида бинонинг 1984 йилги баҳоси ва нормасига мувофиқ 1991 йил индексацияси билан аниқланган 885 минг 812 сўм, 1997 йил баҳоси билан кўрсатилган 52 миллион 623 минг сўм ўрнига 22 миллион 259 минг 295 сўм ундириб берган.

Албатта, бу қарорга К. Жамолов норози бўлиши тушунарли. Аммо аэропорт маъмуриятининг норози бўлиб, Олий хўжалик судига мурожаат қилиши қизиқ. Олий хўжалик суди эса ўзининг 1998 йил 7 сентябрь қарорига кўра Аэропорт маъмурияти келтирган барча важларни эътиборга олиб, Тошкент шаҳар хўжалик суди қарорини бекор қилди. Боз устига «Улуғбек камоли» фирмасининг биносини «ўзбошимчалик билан» қурилганга чиқарди. Бунга Сирғали туман ижроқўмининг 1990 йил 18 апрел 65/5-2 сонли қарорида «Полёт» кооперативига Бошплан — Тошкент лойиҳалаш ва илмий текшириш институти ва Тошкент шаҳар архитектура ва лойиҳалаш бош бошқармаси ҳамда бошқа манфаатдор ташкилотлар билан маслаҳатлашиб, объект қурилиши лойиҳасини тайёрлаши ҳамда уларнинг тегишли рухсатномасини олиши зарурлигини кўрсатилганлигини, бироқ қарорнинг бу қисми на «Полёт» кооперативи ва на «Улуғбек камоли» фирмаси томонидан бажарилмаганлигини асос қилиб кўрсатган.

Ачинарлиси шундаки, Олий хўжалик суди К. Жамолов тақдим этган талай ҳужжатларни инобатга олмаган кўринади. Жумладан, 1992 йил 9 январда Сирғали туман ижроқўмининг қарори билан «Улуғбек камоли» фирмасининг Низоми рўйхатдан ўтган. Тошкент шаҳар ҳокимининг 1993 йил 30 март 107-Ф сонли фармойиши билан «Улуғбек камоли» фирмасига аэропорт вокзалолди майдонида қурилиш ишлари олиб бориш ҳуқуқи берилган. Шаҳар ҳокимининг шу фармойиши 2-бандига мувофиқ «Улуғбек камоли» фирмасига 1995 йил 0,23 гектар ердан тўла фойдаланиш ҳуқуқи — Ордер берилган. Фирма 1993 йил 14 июнда республика Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги Гувоҳномасини олган. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги «Ўздаверлойиҳа» институти бу фирмага «Шаҳарчалардаги ердан фойдаланувчи корхона, ташкилот ва муассаса ерлари чегараларини тиклаш ҳамда майдонларини аниқлаш тўғрисида» Далолатнома берган. Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси Ўзшаҳарсозлик лойиҳалаш ва илмий текшириш институти очиқ турдаги акциядорлик жамияти фирманинг қурилиш-монтаж ишлари индексацияси бўйича ўз ҳисоботини тақдим этган.

Қўйингки, шу ва шу каби бошқа талай ваколатли идораларнинг берган ҳуқуқий кучга эга кўпгина расмий ҳужжатлари «Улуғбек камоли» фирмасини йўқ жойдан бор бўлмаганлигини, «ўзбошимчалик билан» қурилиш қилмаганлигини исботламайдими?!

— Хўш, тадбиркор иш бошлаш учун қанча идорага бориши, қанча вақт ва маблағ харажат қилиши керак? Қанча амалдорнинг инжиқлигига дуч келиши, чидаши керак? Бу машаққат-ку, — деди Республика Адлия вазири А. Полвон-зода яқинда вазирликнинг кенгайтирилган ҳайъати йиғилишида «Тадбиркорни ҳуқуқий ҳимоялаш — стратегик вазифа» мавзусида қилган маърузасида. — **Аслида ҳокимликлар тадбиркорлар сонини кўпайишидан манфаатдор бўлиши керак эмасми? Президентимиз ҳокимларни тадбиркорларга оталик қилишга чақирганларида шуни назарда тутмадиларми? Буни тушунмайдиган ислоҳотларга путур етказадиганларни қаттиқ жавобгарлик кутишини билиб қўйишсин.**

Жуда тўғри, айни дилдаги гаплар. Бугунги кунда тадбиркорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида адлия ва суд идоралари амалга ошираётган чора-тадбирлар анча ибратли. Тадбиркорларга ноқонуний етказилган моддий ва бой берган фойдадан ташқари, маънавий зарарни ҳам айбдор шахслар чўнтагидан ундириш амалиёти қўлланилаётганлиги жуда қувончли.

Биз давлатимиз раҳбари юргизаётган тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилиш борасидаги доно сиёсатини амалга ошириш йўлида собит туриб, имкон қадар ўз фикр-мулоҳазаларимизни билдирдик.

Ўйлаймизки, бу ҳақда Республика Олий хўжалик суди, Республика Транспорт прокуратураси, айниқса, Республика Адлия вазирлиги ва Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳам ўз муносабатларини билдирадилар, деб умид қиламиз.

Саҳобиддин СИРОЖИДДИНОВ,
«Адолат» газетасининг хатлар ва шикоятлар бўлими мудири.

СУРАТДА: «Улуғбек камоли» фирмаси биносининг аввалги кўриниши.

Эркин БОТИРОВ олган сурат.

БУВИЖОНИМ БОР БЎЛИНГ!

Қўлингиз пардай юмшоқ,
Сочларингиз кумуш оқ,
Сўзларингиз бол, қаймоқ,
Бувижоним, бор бўлинг!

Нур тўла нигоҳингиз,
Мулойим оҳингиз,
Кўёш мисол меҳрингиз,
Бувижоним, бор бўлинг!

Дейсиз: «Оқ бўлсин йўлинг,
Кўрай болам бахт тўйинг.
Ингбола тўлсин уйинг»,
Бувижоним, бор бўлинг!

Бизлар сизга маҳлиё,
Сўзларингиз нур зиё,
Борингизга шукрона,
Бувижоним, бор бўлинг!

ТАЭКВОНДОЧИЛАРИМИЗГА ТАН БЕРИШДИ

Япониянинг Токио шаҳрида таэквондо (ITF) бўйича ёшлар ўртасидаги ўтказилган биринчи Осиё чемпионатида вакилларимиз муваффақият қозонишди. Ўн уч мамлакат спортчилари иштирокидаги мазкур чемпионатда ўзбекистонлик 8 нафар таэквондочи 3 та олтин, 3 та кумуш, 3 та бронза медалларни қўлга киритишиб, умумжамоа ҳисобида иккинчи ўринни банд этишди.

Ушбу поғонани банд этиш вакилларимизга осон бўлмади. Чунки терма жамоамиз аъзолари қатнашган гуруҳ мусобақанинг етакчи терма жамоаларидан иборат эди. Шу боис ёш спортчиларимиз иштирокидаги ҳар бир баҳс тенгсиз курашлар остида кечди, — деди Ўзбекистон Таэквондо Ассоциацияси вице-президенти Шомурод Шофайзиев «Туркистон-пресс» мухбирига. — Мусобақа арафасида япон маҳаллий матбуотида асосий беллашувлар кучли учлик — Корея Халқ Демократик Республикаси, Япония, Ўзбекистон ўртасида кечиши олдиндан башорат қилинган экан. Дарҳақиқат, таэквондонинг ITF йўналиши ватани бўлмиш КХДР катталар ўртасидаги баҳсларда қарийб ўттиз йилдирки пешқадамликни бой бермай келаётир. Терма жамоамиз аъзолари саъйи-ҳаракатлари ҳам мутахассислар томонидан муносиб баҳоланиб, улар қисқа вақтда эришилган бу ютуқларга қойил қолишди. Майдон эгалари бўлган японияликларнинг бу гал омади чопмади. Атиги ягона вакили кумуш медални олиши уларни умумжамоа ҳисобида бешинчи ўринни эгаллашига кифоя қилди.Шундай қилиб, Бобобек Казаков, Леонид Ли, Дмитрий Нам ғолиблик шохсупасининг юқорисидан жой олиб, Ватанимиз байроғини мағрур ҳилпиратди. Дилшод Мирбобоев, Владимир Нам, Моисей Нагайлар кумуш медалларга, Илҳом Тоиров, Михаил Честяков бронза медалларга сазовор бўлди. Кўргазмали чиқиш баҳсида ҳам М. Нагай бронза медални қўлга киритиб қўшалоқ медал соҳиби бўлди.

● Спорт

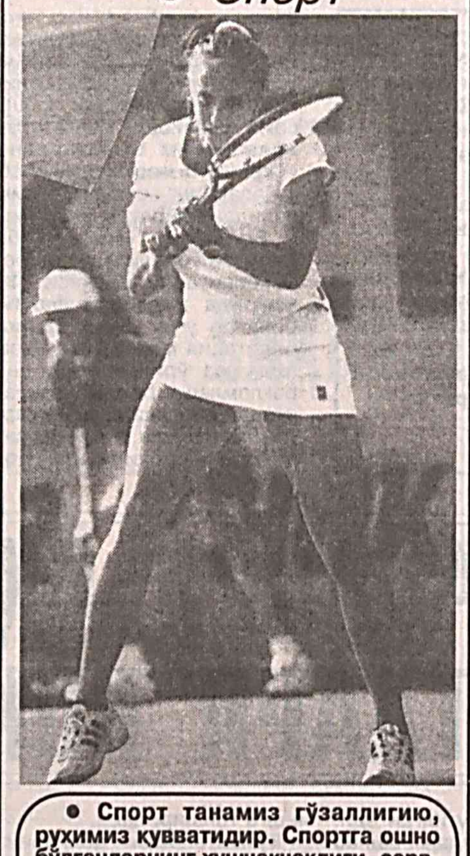

● Спорт танамиз гўзаллигию, руҳимиз қувватидир. Спортга ошно бўлганларнинг хушчақчақлиги, сарвдек қомати, ақли расолигини кўпчилигимиз кўрганмиз, англаб етганмиз.

Шу туфайли ҳам юртимизда спортнинг барча турлари, айниқса, теннис тобора равнақ топиб боряпти.

ИРОДАНИНГ ИРОДАСИГА БАЛЛИ!

Ҳамюртимиз Ирода Тўлаганова ўзининг муваффақиятли одимларини давом эттираётир. 18 ёшли ўзбек теннис юлдузи Хитойнинг Шанхай шаҳрида WTA туркумидаги мукофот жамғармаси 170 минг АҚШ доллари бўлган «Хайникен опен» турнирида иккинчи ўринни эгаллади. Бу эса унинг жаҳон таснифидаги рейтингини 112 дан 75 поғонага кўтарди.

— Мазкур турнир биринчи бор ўтказилган бўлсада, сайёрамизнинг кучли ракеткачи қизларини йиға олди, — дея таассуротларини «Туркистон-пресс» мухбири билан ўртоқлашди Ирода Тўлаганова. — Кортда деярли тенгсиз рақиблар билан учрашдим, десам муболаға бўлмайди. Дунёнинг 30чи ракеткаси, сўнгги Олимпиада ва Уимблдон турнири ярим финалчиси австралиялик Елена Докич мусобақанинг биринчи рақами остида ҳаракат қилди. У билан чорак финалда рўбарў келиб, 6/4, 6/3 ҳисобида енгишга муваффақ бўлдим.

Осиёнинг иккинчи ракеткаси — Таиланд вакили Тамарин Тамасугаранни мағлуб этиб, финалга чиқдим. Финалда эса Елена Докичдан кейинги ўринда эътироф этилган, теннис оламида 34 ўринда турувчи америкалик Нилан Шонессийга дуч келдим. Аввалги ўйинларда толиқишим сабабми 7/6, 7/5 ҳисобида ютқазиб қўйдим. Шундай бўлса ҳам тушкунликдан йироқман. Чунки Шанхай турниридаги ушбу натижам жаҳон теннисининг кучли юзлигидан жой олишим билан ҳаётимда ўчмас из қолдирмоқда.

Жорий йилда Малайзия ва Таиланд пойтахтларида ўтказиладиган йирик турнирларда янада юқорилашга ҳаракат қиламан. Ниятим янги асрни муносиб қарши олиб, катта ютуқлар сари интилиш, мухлисларни чиройли ўйин билан хушнуд этишдир.

● Хушёр бўлинг, одамлар!

АРМОН

Юртимиз сарҳадларига суқулиб кирмоқчи бўлган газандаларни даф қилиш чоғида қаҳрамонларча ҳалок бўлган мард ўғлонлар менинг ҳам фарзандларим, дегим келади. Она ватан учун кўкси қалқон бўлган йигитлар барчамизнинг жигаргўшаларимиздир. Ойнаи жаҳонда ҳар гал суратларини кўрсатишганда юрак-бағрим қон бўлиб кетади...

Уша шаҳид кетган йигитларга тенгкур бўлган ўғлим Улуғбек ҳам бевақт хазон бўлмаганида элнинг корига ярармиди, дея армон билан ўйлайман. Керак бўлса, юрти учун у ҳам кўксини қалқон қилармиди? Ўзи келишган, соғлом, жисмонан бақувват, Алпомишдек йигит эди!..

Ота она учун фарзанди ҳақидан яхши гап эшитишдан каттароқ бахт бўлмаса керак! Эндигина йигирма тўрт баҳорни қаршилаган ўғлим ҳақида бирор марта ёмон гап эшитмагандик. Ҳамқишлоқлар ҳавас билан гапирганларини эшитганимда ўғлимга берган оқ сутим учун мингдан-минг рози бўлардим. Минг афсуски, ўғлимнинг умри қисқа экан. Йўқ, бу айнан Тангрини иши эмас! Яратган эгам бандаси учун бунақа ўлимни сира раво кўрмаса керак. Агар ўғлим, ватан учун жон фидо қилган қаҳрамон тенгдошлари сафида кетганида армон қилмас эдим. Ўшанда фарзандим билан то абад фахрланардим. Не ҳолки, уни ўз қишлоқларимиздан бирида вахшиёна ўлдириб кетишди. Қотиллар ҳам бегона эмас – бир ҳаводан нафас олиб, битта заминда кўз-кўзга тушиб юрган кимсалардир...

Оиламиз учун машъум бўлиб қолган шу йилнинг 31 июл куни эрталаб ўғлим Улуғбек Жумаев «Тико» машинасида чиқиб кетганди. Ўз иши билан Шайхлар қўрғонига борибди, ундан унинг туманимиз маркази – Иштихон шаҳрига йўл олибди. Унинг машинасини қайси вақтда кимлар кўрганини, табиийки, таниш-билишлар кўрган. Шу куни у қайтиб келмади...

Ярим тунгача дараги бўлмагач, хавотирга тушдик. Бунақа одати йўқ эди-да. Айтган вақтида етиб келарди. Балки, йўл-пўлда машинаси бузилиб қолгандир, деган хавотирга ҳам бордик. Ахири, ўзимиз излаб чиқдик. Йўқ. У доим юрадиган йўлларда қораси кўринмайди. Эҳтиёти шарт ДАН ходимларидан ҳам суриштирдик. Шифохоналарни ҳам қараб чиқдик. Бирор жойдан дараги чиқмагач, Иштихон туман Ички ишлар бўлимига мурожаат этишга мажбур бўлдик.

Тезкор гуруҳ ишга киришди. Улар уззу-кун тиним билмадилар. Ўзимиз ҳам қўл қовуштириб ўтирмадик? Кўрган-билганлардан изини суриштириб бовердик. Кўпдан қуён қочиб қутулмас, деганларича бор экан. Унинг машинасига сўнгги бор чиққан кимсалар аниқланди. (Эҳтимол, улардан кейин ҳам машинага минганлар бўлгандир? Буни қилни қирқ ёрадиган қонун ҳимоячилари аниқлайдилар, албатта...)

Беш кун мобайнида бетиним иш олиб боришган ички ишлар бўлими ходимлари ниҳоят калаванинг учини топдилар. Гумондор шахслардан суриштирув ишлари олиб борилди. Ниҳоят, 4 августда ўғлимнинг дараги чиқди. Минг афсус, уни қайтиб тирик ҳолда кўриш насиб этмаган экан. Вахшийлар бир неча жойига пичоқ уриб ўлдириб, мурдасини Оқдарё тумани худудидаги дарё бўйига ташлаб кетишган экан... «Тико» машинасини Бухоро вилоятининг қайсидир туманига олиб боришиб, бир хонадонга яширганлар. Машина топилишида эса уша хонадонга қуни-қушни бўлган виждонли кимсалар ёрдамларини аямадилар.

Улуғбекжонни севган қизига унаштириб қўйгандик. Шу йил кузда тўйга ҳозирлик кўраётгандик. Бўлғуси қудаларимиз ҳам жуда олижаноб кишилар экан, тўйни баҳамжиҳат ўтказишга келишгандик. Бошимизга ташвиш тушган кунлари улар ҳам куюниб югурдилар. Ғам юкини бирга тортдилар. Не надоматки, тўйдан олдин бўрондек бош кўтарган аза қуюни олдида юпанч бўладиган бир сўз айтишга ожиз бўлиб қоларкансан...

Барчамиз учун отадек азиз Юртбошимизнинг «Огоҳ бўлинглар!» деган пурҳикмат даъвати, ўз уйингни ўзинг асра, деган чақириқлари замирида қанчалик ҳаётий зарурат борлигини яна бир бор дилдан ҳис этиб ўтирибмиз. Юртимиз сарҳадларига суқулиб кирмоқчи бўлган жосуслардан Избоскан туманидаги Пойтуғ қишлоғида бир хонадонга кириб олган газандаларнинг нима фарқи бор? Беозор боламизнинг бошига етган вахшийларнинг ҳам ўша қонхўрлардан фарқи борми?..

Ҳар кимки ёмон бўлса жазо топғусидир, албатта...

Алалхусус, биз бир нарсага иқрор бўлдик. Ҳар қандай офатга қарши бир жон-у бир тан бўлиб курашмоғимиз лозим экан. Ватан чегараси мудом мустаҳкамлиги учун қудратли армиямиз қанчалик курашаётган бўлса, худди шундай юртимизнинг осойишталиги учун ўзимиз кўксимизни қалқон қилишимиз зарур. Токи, тинч ҳаёт қадрини билмаётган кўрнамаклар бошқа оилаларни зор қақшатмасин. Фарзандларимиз уволига қолмасин. Ҳеч кимнинг умр чироғи бевақт ўчмасин...

Юрак-бағри куйган она сифатида сўзимни бир мунгли қўшиқда куйланган қуйидаги сатрлар билан туғаллашни лозим топдим:

Куйган кечаларда
уйкум келмайди,
Милт-милт юлдуз
бўлиб имласа болам.
Ғира-шираликда
дарахт эшикда,
Боламдек турса-ю,
турмаса болам...

Лола ГАДОЕВА,
кўп болали она,
Иштихон туман,
Йўғонтепа қишлоғи

Ерсин ҚЎЙБАРАРОВ

ТЕЛЕФОНДАН ЧИҚҚАН ГЎШТ ҲИДИ

Ҳажвий ҳикоя

Чаён чаққанда йиғлаган боладай жиринг-жиринг этган телефоннинг гўшагини кўтарган эдим, таниш овоз эшитилди.

– Ескали Мешкалиевич, саломалейкум? – Шу пайт пластмассадан ясалган оқ телефондан ҳозиргина қозонда биқиллаб пишган барра қўй гўштининг ҳиди гупиллаб бурунга урилди. Тамшаниб лабларимни ялашга мажбур бўлдим. Бу телефондаги «гўшт» эди. «Гўшт ҳиди эса телефондан келармикан?» деб ҳайрон бўляпсизми? Унда эшитинг:

Шу қутлуғ маҳкаманинг жиловини қўлимга олганимга роппа-роса ўн икки йил бўлди. Қачон қараманг, кабинетимнинг олдидан киши узилмайди. Кунига юзи келиб, юзи кетади. Шунингдек, телефонда асабимга тегадиган қанча. Шунча йилдан буён ишлаб орттирган тажрибамга асосан ҳалиги ҳузуримга кирадиган ва телефон орқали гаплашадиганларни тўрт гуруҳга бўлдим.

Душанба куни тушлик пайтида қадимги одатим бўйича қайта-қайта эшикка қарай бошладим. «Ёпирай, буларга нима бўлдийкин, ростдан ҳам бугун каллаи саҳардан буён бош оғриғимни ёзадиган ҳеч ким келмаса...». Тоқатим тоқ бўлиб котиба қизни чақирдим.

– Менинг ҳузуримга кирадиган ҳеч ким йўқми?

– Йўқ.

Ҳафсалам пир бўлди. Кеча кўп ичиб қўйибман. Эрталаб овқатга иштаҳам бўлмади. «Бош оғриққа ўз ҳисобимдан отишга юрагим дов бермади. Боз устига эрталабдан ичиб олибди, деган гап-сўздан қўрқдим. Котиба қиз қайтиб кирди.

– Ескали Мешкалиевич, Миркал келди. Киришга рухсат сўраяпти.

Миркалнинг номини эшитишимдан бурнимга шашликнинг ҳиди гуп этиб урилди. Уни яхши кўришимнинг сабаби бор. Ҳар доим тушлик пайтида «бошим оғриб турганда» кабинетимга жилмайиб кириб келади. Бугун ҳам эшикдан кириши билан:

– Ассалому алейкум, Ескали оға! – деб кабинетимни бошига кўтариб қўлини чўзди. Автобусда юришга тоқати йўқ. Фақат таксида юрганни яхши кўради. «Биздай эркакларга бу нима бўлибди, икки ҳўпламдан келмайди» деб ресторанннинг овқатини менсимайди, ҳам кишилар кўп йиғиладиган жойни, кўпчиликни ёқтирмайдиган, даланинг ёввойиси.

Бунинг севимли таоми – шашлик. Гўшт ҳидини гупуллатиб, устига пиёздан тўғратиб сирка септириб, бир кучоғини лаганга солиб чиқадида холироқ кўм-кўк майсали ерга таксида олиб келиб, юз-юз коньякдан қуйиб, мен билан гурунглашади. Ишини шу куни тўғрилаб бераман. Бунинг исми – «Шашлик».

Сешанба куни Ирғали келади. Чўнтаги юпқалигига қарамай ҳамиша яхши кийиниб, озода юрадиган олифта йигит. Шу туман марказига қарашли пунктда ишлайди, олисдаги қув тулки. Шунчаки ҳузурингга кирмайди. Олишга, ишини битиришга келгандагина тушликка яқин олдин котиба қизни юбориб рухсат сўраб, шундан сўнг аста кабинетимга кириб келади. Эшикдан кириши билан:

– Яхшимисиз оға! – деб сўнг қўлини бағрига қўйиб, бошини эгади.

– Ҳой, мен сенга таъзим қиладиган қадимгиларнинг бойваччаларидан эмасман, – деб хушкўрмаслигимни неча марта огоҳлантирсамда миясига кирмайди. «Бошлиғинг меҳнатига қараб эмас, чўнтагига солиб беришига қараб» баҳосини берсин деган маталга тушунмайдиганлар сортидан. Бунинг олиб борадиган жойи арзон кафе ва ошхоналар. Оладиган манти-санти, қуруқ вино ёки пиво. Тушлик пайтида келган ишини айтиб, олдиндан огоҳлантириб қўяди.

Ирғалининг мен қўйган номи «хамир». Ишини икки-уч кунсиз битказмайман.

Чоршанбада Кўкёл келади. Бу узоқ бир колхознинг бош бухгалтери.

Келиши биланоқ «фалон номердаман» деб қўнғироқ қилади. Кундузи идорага бошини суқмайди, баччағар. Яхши кўрадиган хизматчиларимни олиб ўзим бораман. Ресторан ёпилганига қадар бизники. Айниқса аёл зотини олиб борганимни яхши кўради.

Бошбухни келаси овга чиқадиган «Кўкёл» дейман. У келганида бутун бир омонат касса келгандай бепул юраман.

Пайшанбада Сауран келади. У бизнинг уйдаги янгасининг кўнглидан чиқадиган бир қуш йигит.

– Ескали оға, тушликка уйингизга келиб кетинг, гапираётган инингиз. Овқатлар тайёр, кутиб ўтирибмиз, – деб ёки янгаси орқали:

– Адажониси, келмайсизми Сауранингиз сизни уйда кутиб ўтирибди, – деб телефонда ўз уйимга ўзимни меҳмонга таклиф эттирадиган одати ҳам бор.

Унга ҳар ташриф буюрганида яшик-яшик олма, узум, қоп-қоп картошка олиб келади. Бунинг номи «мева-сабзавот». Яхши йигит. Уйда бир соатдан кўп ўтирмайди. Пешингача ишини тамомлаб кетади.

Бугун жума. Кўкёл ҳали келгани йўқ. Кеча кечқурун ҳам бир гала қиз-келинчакларни олиб бориб, ресторан ёпилгангунча, ундан сўнг туннинг алла маҳалигача меҳмонхонанинг бир хонасида ўйин-кулги қилиб ўтирдик. Бугун кечқурун ҳам меҳмонхонада бўламиз. Ҳозир тушлик пайти яқинлашиб қолди. Нима бало, бугун ҳеч ким келмайдими, деб эшикка қайта-қайта қараб ўтирганимда, мана бу айланиб кетайин оқ телефоним устма-уст жиринглаганини, ундан сўнг ҳалиги қўй гўштининг ҳиди димоққа урилганини айтдим шекилли, сизга.

– Ескали Мешкалиевич, мен Сартангман.

– Э, бормисан, қаердан қўнғироқ қиляпсан. Ҳидингдан танияпман, ҳидингдан.

– Автостанциядан. Янги йил байрами олдидан Сизни табриклаб кетай, деб келувдим. Уйингизда кутаман.

Ҳар келганида бир қўйни сўйиб, ичак чавоғигача ювиб қопга солиб олиб келадиган, тушунчаси кенг, эсли йигит. Унга қўйган лақаб «гўшт».

Энди барига тушунгандирсиз. Иш куни бўлмагани учун шанба, якшанбани айтмадим. Бир йиллигини айтиб берай десам сўзлашга менинг, эшитишга сизнинг вақтингиз етмайди. Хайр, оғайнилар!

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ,
таржимаси.

Кузнинг сўнгги кунлари — хазонрезги.

● *Жиноят ва жазо*

ОЛТИН ТАҚИНЧОҚ ВАСВАСАСИ

Соат куппа-кундузги иккиларда пойтахтнинг Чилонзор туманидаги 3-мавзеда жойлашган 47-уй атрофида бири 23, иккинчи 19 ёшлардаги йигитчалар пайдо бўлишди. Уларнинг атрофга олазарак қараётган кўзларидан кимгадир қасд қилганликлари, ниятлари бузуқлиги шундоқ сезилиб турар эди. Бироқ шу яқин атрофдан ўтаётган йўловчилар уларга эътибор бермадилар. Йигитлардан бири 37-хонадонда жойлашган йўлакка бир-икки кириб ҳам чиқди. Лекин шундан кейин ҳам улар бу ерни тарк этишмади. Аксинча, интизорлик билан кимнидир кута бошлашди...

Ниҳоят, уларнинг қаршиларида 37-хонадон соҳибаси Нозима Мамажонова пайдо бўлди. Шунда йигитчаларнинг ёши улуғи — Фарҳод Содиқов унга яқинроқ бориб:

— Опажон, агар иложингиз бўлса телефонингиздан биров билан гаплашиб олсак. Жуда зарур бўлиб қолувди, — деди зорланиб.

— Майли, болажонлар, бош устига! Бироқ битталаринг шундоқ эшик олдига кирсаларинг етади. Телефонни ўзим шу ерга олиб чиқиб бераман!

Йигитлар рози бўлишди. Фарҳод опанинг кетидан юрди. Лекин уни уй эгаси айтганидек кўча эшик олдида пойлаб ўтирмади. Аксинча без бўлиб уй ичкарисига кириб борди. Буни кўрган Нозима Мамажонова:

— Ие, бу ерга нега кирдингиз, мен сизга эшик олдида пойлаб туринг, дегандимку, — деди.

Шугина гап Фарҳодга ортиқчалик қилди. У олдиндан режалаштириб, ўзи билан олиб келган пичоқ билан Нозимахоннинг нақ елка қисмига бир урди. Кутилмаган бу зарбадан довдираб қолган жабрдийда пичоқ еган жойини чангаллаганча додлаб, ёрдам сўрай бошлади. Табиийки, бу босқинчини баттар ғазаблантирди. У бу гал қонли пичоғини жабрдийданинг биқинига санчди... Шу пайт ваҳший босқинчининг кўчада қолган шериги Умид Мажидов етиб келди. Фарҳод унга:

— Сен мана бу аёлга қараб тур. Мен тезда ичкарини «супуриб» чиқаман, — деди.

Лекин Умид Фарҳоднинг ишончини оқлолмади. Жароҳатланган Нозима жон аччиғида ваҳший назоратидан чиқиб, кўчага отилди. Кутилмаган бу ҳодисадан ўзини йўқотган Умид ичкарига кириб, Фарҳодни огоҳлантирди. Икковлон вужудидан қон отилиб, фарёд қилаётган аёлнинг ортидан қувиб кетишди. Аммо «дом»лар орасидаги серқатнов кўчага чиққач ноилож шаштларидан қайтиб, астагина қуён бўлишди. Жабрланувчини эса яхши одамлар касалхонага элтишди. Бироқ унга шифокорлар кўрсатган тиббий ёрдам кор қилмади. Бечора ўша куниёқ касалхонада вафот этди.

Хўш, бу икки ваҳший нега бир бегуноҳ аёлни қон қақшатиб, жонига қасд қилди? Уларнинг мақсади не эди-ю, марҳумани қаердан танишарди?

Бу саволларга жавоб бериш учун энг аввало фуқаро Н. Отамуродованинг уйида бўлган воқеани эслаб ўтиш ўринлидир. Ўшанда Фарҳод уй эгасининг албомини варақлаб, суратларни кўриб ўтирганида ногоҳ тилла тақинчоқларга бурканган Нозима Мамажонованинг суратини кўриб қолади-ю, нияти бузилади. Отамуродовадан Нозима Мамажонованинг яшаш манзилини суриштира бошлайди. Аммо негадир Отамуродова бу саволига жавоб беришни ўзига лозим кўрмайдими, ҳар ҳолда гапни бошқа ёққа буриб юборади. Бироқ орадан бироз вақт ўтгач Фарҳод яна ўша саволни такрорлайди. Шунда Отамуродова бу аёлнинг турмуш ўртоғи чет эллик эканлиги, ўзи Чилонзор АТСининг орт тарафида туришини айтиб юборади...

Нияти бузуқ Фарҳод эса ўша кундан бошлаб Чилонзор АТСининг орт томонига танда қўяверди. Ниҳоят кунларнинг бирида Нозима Мамажоновани шу ерда учратади. Унинг изидан бориб, уйини аниқлайди. Кейин эса Умид Мажидов билан биргаликда унинг мол-дунёсини ўмариш режасини туза бошлайди. Аммо уни тўла рўёбга чиқаролмай доғда қолишди. Гуноҳларига фақат ўзларинигина эмас, яна икки «ҳимоя»чиларини ҳам шерик этишди. Қандай қилиб дейсизми? Унда эшитинг:

Ўша кунги қотилликдан сўнг икковлон йўловчи машинага ўтириб, тўғри Манзура Қодированинг уйига боришди. У ерда мезбонга бор гапни айтиб, қотиллик қуроли пичоқни унинг қўлига тутқазишди.

— Мана буни яшириб қўй. Қотиллик ҳақида ҳеч кимга чурқ этма. Аксинча бизни жувонмарг қиласан! Тушундингми? Туя кўрдингми?

— Йўқ. Туя тугул бўталоқни ҳам кўрмадим, тақсир!

Талончи қотилларнинг жиноятини Феруза Таваккалова ҳам яшириб гуноҳга ботди ва амалдаги қонунларимизга мувофиқ айбдор деб ҳисобланди.

Яқинда Тошкент шаҳар судининг судьяси Воҳиджон Шарипов раислигидаги мажлисида мазкур жиноий гуруҳнинг қилмишларига яраша жазо тайинланди. Қотил Фарҳод Содиқов мол-мулкини мусодара қилиш шарти билан ўлим жазосига лойиқ деб топилди. Унинг шериги Умид Мажидов ҳам энг гуллаган 19 ёшида 19 йилга озодликдан маҳрум этилди. У бу жазо муддатининг 3 йилини қамоқда, қолган қисмини қаттиқ режимдаги колонияда ўтайдиган бўлди.

Шунингдек, юқорида номлари қайд этилган жиноятчиларнинг қилмишларини ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларга хабар бермай яширганликлари учун эндигина 24 ва 23 ёшларни қаршилаган Манзура Қодирова ва Феруза Таваккаловалар ҳам бири — 4 йилга озодликдан мосуво бўлди, иккинчиси икки йилга аҳлоқ тузатиш ишига жалб этилди...

Шу билан биз ҳам гап тамом, вассалом, деб мақоламизга нуқта қўймоқчи эдик. Бироқ мазкур қотиллигу, унинг рўй бериши сабаблари хусусидаги мулоҳазаларимизни айтиб ўтсак, зеро, шундай қабиҳ ниятда юрганларга сабоқ бўлармикан, дея умид қилдик.

Чунончи бировнинг телефонда гаплашиш учун туғилган эҳтиёжини қондириб, савоб оламан деб ширин жонидан ажраган Нозима Мамажоновага ачинмай, унинг яқин кишиларига ҳамдардлик билдирмай иложимиз йўқ. Зеро, бор-йўғи йигирма баҳорни қаршилаган бу аёл дунёга келиб нима кўрди? Наҳотки, унинг ҳаётдан бевақт кўз юмишига яхши ният билан таққан тилла тақинчоқлари сабаб бўлган бўлса?! У шу тақинчоқларини тақиб суратга тушганида, унга талончи қотилларнинг кўзи тушишини хаёлига келтирганмиди? Йўқ, асло! Бас, шундай экан, унинг аччиқ тақдири бошқа тилла тақинчоқ шайдолари бўлмиш аёлларимизга сабоқ бўлиши лозим, деб ҳисоблаймиз.

Энди қотиллар масаласига келсак, бу икки йигитга шу дориламон замонда нима етишмасди?. Агар таъбир жоиз бўлса, бир уриб тоғни талқон қилишга қодир бу йигитлар бошқа тенгдошлари каби ҳалол ишлаб, ҳалол яшасалар бўлмасмиди? Бўлардигина эмас, жуда бўларди! Лекин уларнинг меҳнатга хоҳишлари бўлмади, ишламай тишлашни хоҳлашди. Бировларнинг мўмай пуллари-ю, йиққан олтинларини осонгина ўмариб, таралла бедод ҳаёт кечирамиз деб ўйлашди. Ваҳоланки, бизнинг ҳуқуқий-демократик давлат қураётган мамлакатимизда бунинг иложи йўқ! Улар худди шуни англаб етишмай хато қилишди. Оқибатда бирлари ўлим топди, иккинчилари узоқ йилга озодликдан маҳрум этилди!

Шунингдек, шунчалик оғир жиноятга қўл урган йигитларнинг қилмишини аниқ билатуриб ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига хабар бермаган икки аёл ҳам суднинг қора курсисига ўтириб шармандаи шармисор бўлди. Уларнинг бу хатолари ҳам ҳаммамиз учун сабоқ бўлиши зарур. «Қилмиш-қидирмиш» деб шунга айтадилар...

Олег МАРМУР,
Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси жиноятларни тергов қилиш устидан назорат бўлими катта прокурори.
Мурод КАЛОНХОНОВ,
«Адолат» мухбири.

Адолат

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Т.О.ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ҲАЙДАРОВ, К. РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Д. К. ҚИРҒИЗБОЕВ (Бўлим мудири), Р. М. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, М. КАЛОНХОНОВ (Бўлим мудири), А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, С. СИРОЖИДДИНОВ (Бўлим мудири), Н. НУРМАТОВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона — 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими — 136-55-64.
Эълонлар бўлими: 136-55-96.

Навбатчи — Илҳом СИДДИҚОВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140.
Буюртма Г— 937,
ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди.

Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар.
Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти—20.00. Босишга топширилди 20.30.

МАНЗИЛИМИЗ:
700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.